

THEORETICAL FOUNDATIONS OF PEDAGOGY AND EDUCATION

Collective monograph

ISBN 979-8-88526-743-4

DOI 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.2

BOSTON(USA)-2022

ISBN – 979-8-88526-743-4

DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.2

*Theoretical foundations of
pedagogy and education*

Collective monograph

Boston 2022

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

ISBN – 979-8-88526-743-4

DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.2

Authors – Kazachiner O., Boychuk Y., Halii A., Shubayeva G., Yermagambet A., Orazbek Z., Nozdova O., Bartienieva I., Oliinyk O., Shmanatova O., Pakulova T., Irchyshyna M., Zhuravlyova D., Sizov V., Sheviakov O., Slavskaya Y., Alforov O., Kornienko V., Іщук В., Батрун І., Бойко Я.А., Губа А., Дармофал Е., Мірошніченко В.І., Турчин А., Кашуба О., Кравчук Т., Навольська Г., Деркач Г., Калічак Ю., Мойсеєнко Ю., Хомич О.Б., Кротенко В.М., Тарабасова Л.Г., Kaliuzhna Y., Koversun S. Beresjuk O., Lemeschew M., Sivak R., Dehtiarova N., Stakhova I., Groshovenko O., Базелюк В., Кубіцький С., Барун М., Коверсун С., Лежнева О., Білецький В., Онкович Г., Варгата О., Бірюков В., Циунчик Ю., Десятська Ю., Adamia Z., Diasamidze L., Yurko N., Styfanyshyn I., Svyshch L., Miahkota I., Hudyma H., Юденко О., Оленев Д., Романюк О., Пеценко Н., Мілютіна К., Голота К., Терещенко К., Суліцький В., Kravavuch A., Fedoryshyn O., Levenok I., Pestsova-Svitalka O., Petliovana L., Red'ko V., Sorokina N., Smovzhenko L., Внукова Н., Позднякова О., Выдыборец С., Дерпак Ю., Кучер Е., Мороз Г., Горяинова Н., Силюга Л., Борух В., Стеценко Н., Подвойська О., Чубіна Т., Кришталь А., Федоренко Я.

REVIEWERS

Kazachiner Olena – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Human Health, Rehabilitation and Special Psychology, Kharkiv National Pedagogical University named after G.S. Skovoroda.

Published by Primedia eLaunch

<https://primediaelaunch.com/>

Text Copyright © 2022 by the International Science Group(isg-konf.com) and authors.

Illustrations © 2022 by the International Science Group and authors.

Cover design: International Science Group(isg-konf.com). ©

Cover art: International Science Group(isg-konf.com). ©

All rights reserved. Printed in the United States of America. No part of this publication may be reproduced, distributed, or transmitted, in any form or by any means, or stored in a data base or retrieval system, without the prior written permission of the publisher. The content and reliability of the articles are the responsibility of the authors. When using and borrowing materials reference to the publication is required.

THEORETICAL FOUNDATIONS OF PEDAGOGY AND EDUCATION

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe and Ukraine. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science.

The recommended citation for this publication is:

Theoretical foundations of pedagogy and education: collective monograph / Kazachiner O., Boychuk Y., Halii A. – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2022. 602 p. Available at : DOI – 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.2

TABLE OF CONTENTS

1. CORRECTIONAL PEDAGOGY		
1.1	<p>Kazachiner O.¹, Boychuk Y.¹, Halii A.¹</p> <p>HISTORICAL ASPECTS OF FAIRY-TALE THERAPY ORIGIN IN SPECIAL AND INCLUSIVE EDUCATION</p> <p>¹ Department of Human Health, Rehabilitology and Special Psychology, H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University</p>	12
1.2	<p>Shubayeva G.¹, Yermagambet A.¹, Orazbek Z.¹</p> <p>FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF SPEECH PREREQUISITES IN CHILDREN WITH PERINATAL LESIONS OF THE CENTRAL NERVOUS SYSTEM</p> <p>¹ Department of Special Pedagogy, Kazakh National Women's Teacher Training University</p>	22
2. EDUCATION		
2.1	<p>Nozdrova O.¹, Bartienieva I.¹</p> <p>FORMATION OF CREATIVE POTENTIAL OF THE FUTURE TEACHER OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS</p> <p>¹ Department of Pedagogy, South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, Odessa, Ukraine</p>	32
2.2	<p>Oliinyk O.¹, Shmanatova O.¹, Pakulova T.¹, Irchyshyna M.¹, Zhuravlyova D.²</p> <p>TOPICAL AND RELEVANT IN TEACHING METHODS OF FOREIGN LANGUAGES IN THE FIELD OF LAW FOR STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</p> <p>¹ Department of Ukrainian studies and foreign languages, Dnepropetrovsk state university of internal affairs</p> <p>² National Police Law and Training of Specialists</p>	51
2.3	<p>Sizov V.¹, Sheviakov O.², Slavska Y.,¹ Alforov O.¹, Kornienko V.²</p> <p>CULTURAL AND HISTORICAL FOUNDATIONS OF THE MODERN CONCEPT OF EDUCATION</p> <p>¹ Department of Social and Humanitarian Disciplines, M. Glinka Dnipropetrovsk Academy of Music</p> <p>² Department of Psychology and Pedagogy, Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs</p>	60

2.4	Ішук В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА СПЕЦІАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ¹ відділ освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України	67
2.5	Батрун І. ¹ АКТУАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ОСОБИСТОСТІ ¹ Харківська загальноосвітня школа I-III ступенів №11	80
2.6	Бойко Я.А. ¹ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ В СУЧАСНІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ США ¹ Кафедра англійської мови та методики її навчання, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини	90
2.7	Губа А. ¹ ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ¹ Харківська державна академія фізичної культури	129
2.7.1	ПОНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	129
2.7.2	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМ СУЧАСНОГО ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ З УРАХУВАННЯМ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ	135
2.8	Губа А. ¹ , Дармофал Е. ¹ ЩОДО ТЕОРЕТИЧНИХ ТА МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ¹ Харківська державна академія фізичної культури	142
2.9	Мірошніченко В.І. ¹ РОЛЬ КЕРІВНИКА ПІДРОЗДІЛУ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО УЧАСТІ В БОЙОВИХ ДІЯХ ¹ кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького	155

2.10	Турчин А. ¹ , Кашуба О. ¹ , Кравчук Т. ¹ , Навольська Г. ¹ , Деркач Г. ¹ ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ У НІМЕЧЧИНІ ¹ Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка	164
3. GENERAL AND PRE-SCHOOL PEDAGOGY		
3.1	Калічак Ю. ¹ НЕВІДОМІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО ДОШКІЛЛЯ: ВНЕСОК ОСОБИСТОСТІ В МАЙБУТНЄ НАЦІЇ ¹ Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка	173
3.2	Мойсеєнко Ю. ¹ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ: ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ ¹ Кафедра дошкільної освіти, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя	200
3.2.1	ТЕОРЕТИЧНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ДОСЛІДЖУВАНОЇ ПРОБЛЕМИ	201
3.2.2	ПРАКТИЧНЕ ВИВЧЕННЯ РІВНІВ СФОРМОВАНOSTІ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ У ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ	204
3.2.3	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СВІТОСПРИЙНЯТТЯ У ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ	211
3.3	Хомич О.Б. ¹ , Кротенко В.М. ² , Тарабасова Л.Г. ¹ РОЗВИТОК ЖИТТЄСТІЙКОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ ¹ кафедра дошкільної та початкової освіти, Дніпровської академії неперервної освіти ² кафедра психології, Дніпровської академії неперервної освіти	218
4. INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN EDUCATION		
4.1	Kaliuzhna Y. ¹ , Koversun S. ¹ ВИКОРИСТАННЯ ГІС-ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 101 ЕКОЛОГІЯ ¹ Kharkiv National Automobile and Highway University	227

5. INNOVATION IN EDUCATION		
5.1	<p>Beresjuk O.¹, Lemeschew M.², Sivak R.²</p> <p>BESONDERHEITEN DES STUDIUMS VON SICHERHEITSSZYKLUS-DISZIPLINEN DURCH ZUKÜNFTIGE BAUINDUSTRIE</p> <p>¹ Abteilung für Lebenssicherheit und Sicherheitspädagogik, Nationale Technische Universität Vinnytsia</p> <p>² Abteilung für Bauwesen, Kommunalwirtschaft und Architektur, Nationale Technische Universität Vinnytsia</p>	236
5.2	<p>Dehtiarova H.¹</p> <p>СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНІСТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОБСЛУГОВУВАННЯ ТА СПІЛКУВАННЯ ЗА ФАХОМ»</p> <p>¹ Department of Methods Teaching Languages and Literature, Kharkov Academy of Postgraduate Education; Department of Documentation and Ukrainian Language, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute»</p>	244
5.3	<p>Stakhova I.¹, Groshovenko O.¹</p> <p>FORMATION OF READINESS OF FUTURE TEACHERS FOR ENVIRONMENTAL ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL BY MEANS OF USING MENTAL MAPS</p> <p>¹ Department of Primary Education, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University</p>	266
5.4	<p>Базелюк В.¹, Кубіцький С.¹</p> <p>ЗМІСТ, ВИДИ ТА ФОРМИ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ</p> <p>¹ Department of Management and Educational Technologies, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine</p>	282
5.5	<p>Барун М.¹, Коверсун С.¹, Лежнева О.¹</p> <p>ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДО НАУКОВОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</p> <p>¹ Кафедра Екології, Харківський національний автомобільно-дорожній університет</p>	299
5.6	<p>Білецький В.¹, Онкович Г.²</p> <p>ЕЛЕМЕНТИ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ МЕДІАОСВІТИ У РОЗВИТКУ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «НАФТОГАЗОВА ІНЖЕНЕРІЯ»</p> <p>¹ University "Kharkiv Polytechnic Institute"</p> <p>² Kiev Medical University</p>	308

5.7	Варгата О. ¹ ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ¹ Кафедра психології та педагогіки Хмельницький національний університет	314
5.8	Бірюков В. ¹ , Циунчик Ю. ² , Десятська Ю. ¹ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ – НЕОБХІДНИЙ КРОК У ЗБЕРІГАННІ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ¹ Кафедра педіатрії №1. Одеський національний медичний університет ² Кафедра сімейної медицини та поліклінічної практики. Одеський національний медичний університет	347
5.8.1	ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	347
5.8.1.1	ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	347
5.8.1.2	ЗАКОНОДАВЧО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	350
5.8.1.3	ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	352
5.8.1.4	ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ РИСИ ДИСТАНЦІЙНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ	353
5.8.2	ЗАВДАННЯ З УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	356
5.8.3	ІНБРИДИНГ ЯК РИЗИКОВИЙ ФАКТОР В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ УКРАЇНИ	362
5.8.4	ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ – НЕОБХІДНИЙ КРОК У ЗБЕРЕЖЕННІ СИСТЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	365
5.8.4.1	ЩО ТАКЕ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ?	365
5.8.4.2	ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ АКРЕДИТАЦІЇ ДЛЯ УСТАНОВ ВО В УКРАЇНІ	368
6.	PHILOLOGY AND LINGUISTICS	
6.1	Adamia Z. ¹ , Diasamidze L. ² FEATURES OF SPEECH CONSTRUCTIONS AND CLICHES OF SCIENTIFIC WEBINARS AND CONFERENCES (ON THE MATERIAL OF ENGLISH, RUSSIAN AND GEORGIAN LANGUAGES) ¹ Guram Tavartkiladze Uninversity, Tbilisi, Georgia ² Batumi Shota Rustaveli State University, Batumi, Georgia	370

6.2	Yurko N. ¹ , Styfanyshyn I. ¹ , Svyshch L. ¹ , Miahkota I. ¹ , Hudyma H. ¹ TERMINOLOGY GLOSSARIES: THE KEY FEATURES ¹ Department of Ukrainian and Foreign Languages, Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture	385
7.	PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS	
7.1	Юденко О. ¹ , Оленєв Д. ² , Романюк О. ³ , Пеценко Н. ⁴ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ (ОСВІТНІ КЕЙСИ) У СИСТЕМІ ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ З ОЗНАКАМИ БОЙОВОЇ ТРАВМИ ¹ Кафедра теорії, методики та організації фізичної підготовки і спорту, ² Науково-дослідний центр проблем фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, ³ Кафедра фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту, Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського, м. Київ ⁴ Кафедра біобезпеки і здоров'я людини Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ	395
8.	SOCIAL PEDAGOGY	
8.1	Мілюгіна К. ¹ , Голота К. ² , Терещенко К. ² ВПЛИВ ТАНЦЮ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЛЮДЕЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ ¹ кафедра психології розвитку, Київський національний університет імені Тараса Шевченка ² факультет психології, Київський національний університет імені Тараса Шевченка	411
8.2	Суліцький В. ¹ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ОСОБАМИ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ОБЛІКУ В ОРГАНАХ ПРОБАЦІЇ УКРАЇНИ ¹ кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи, Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка	420
9.	THEORY, PRACTICE AND TEACHING METHODS	
9.1	Krvavych A. ¹ , Fedoryshyn O. ¹ USING THE METHOD OF CREATING PROBLEM SITUATIONS IN THE PROCESS OF TEACHING PROFESSIONAL DISCIPLINES ¹ Department of Technology of Biologically Active Substances, Pharmacy and Biotechnology, Lviv Polytechnic National University	450

9.2	<p>Levenok I.¹</p> <p>EUROPEAN AND UKRAINIAN METHODOLOGICAL BACKGROUNDS IN FORMING LANGUAGE COMPETENCE OF INTERNATIONAL STUDENTS</p> <p>¹ Department of Language training of foreign students, Sumy State University</p>	461
9.3	<p>Pestsova-Svitalka O.¹</p> <p>INDIVIDUALIZATION OF EDUCATION AND ITS IMPORTANCE IN THE FORMATION OF PROFESSIONALS WITH HIGHER EDUCATION</p> <p>¹ Department of Economic Theory and Economic Research, Poltava State Agrarian University</p>	469
9.4	<p>Petliovana L.¹</p> <p>THE ROLE AND PLACE OF THE SUBJECT "FOREIGN LANGUAGE" IN THE CONTEXT OF ENSURING THE PROFESSIONAL ADAPTATION OF FUTURE ECONOMISTS</p> <p>¹ Department of Foreign Languages, Khmelnytskyi National University</p>	477
9.5	<p>Red'ko V.¹, Sorokina N.², Smovzhenko L.²</p> <p>DIDACTIC ESSENCE OF COMPETENCE-BASED CONTENT FOR FOREIGN LANGUAGE SCHOOL COURSEBOOKS</p> <p>¹ Institute of Pedagogy, National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine ² Educational and Scientific Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv</p>	486
9.6	<p>Внукова Н.¹, Позднякова О.¹</p> <p>МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ТА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ</p> <p>¹ Харківський національний автомобільно- дорожній університет</p>	497
9.7	<p>Выдыборец С.¹, Дерпак Ю.¹, Кучер Е.¹, Мороз Г.¹, Горяинова Н.²</p> <p>ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В РАБОТЕ КАФЕДРЫ ГЕМАТОЛОГИИ И ТРАНСФУЗИОЛОГИИ НАЦИОНАЛЬНОГО УНИВЕРСИТЕТА ОХРАНЫ ЗДОРОВЬЯ УКРАИНЫ ИМЕНИ П. Л. ШУПИКА</p> <p>¹ Национальный университет охраны здоровья Украины имени П.Л. Шупика, г. Киев ² ГУ «Институт гематологии и трансфузиологии НАМН Украины», г. Киев</p>	510

9.8	Силюга Л. ¹ , Борух В. ¹ ІГРОВІ СИТУАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ¹ Факультет початкової та мистецької освіти, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка	518
9.9	Стеценко Н. ¹ , Подвойська О. ¹ СПОСОБИ ФОРМУВАННЯ У ШКОЛЯРІВ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ¹ Кафедра галузевого перекладу та іноземних мов, Херсонський національний технічний університет	527
9.10	Чубіна Т. ¹ , Кришталь А. ¹ , Федоренко Я. ¹ СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ¹ кафедра суспільних наук Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України	536
	REFERENCES	555

2.10 Особливості практичної підготовки майбутніх учителів професійної школи у Німеччині

У країнах Європейського Союзу своєрідним інструментом, завдяки якому вдається вирівнювати дисбаланс між зростаючими потребами молодих людей, вимогами ринку праці і можливостями сфери освіти, є дуальна модель здобуття професійної освіти. Це актуалізує потребу вивчення практики дуальної підготовки в освіті зарубіжжя, зокрема в педагогічній освіті Німеччині. Адже одним із головних чинників, що забезпечують високий рівень економічного розвитку цієї країни, є підготовка педагогічних працівників для закладів професійної освіти, в яких готують висококваліфіковані робітничі кадри, що беруть участь у створенні матеріальних благ та наданні послуг у забезпеченні запитів населення. Німецька система підготовки педагогічних кадрів має бездоганну міжнародну репутацію, давні традиції застосування дуальної форми навчання, її навчальні заклади традиційно активні на світовому ринку освіти.

Різні аспекти німецької моделі підготовки педагогічних кадрів досліджувала Л. Пуховська. Дидактичні основи професійної підготовки майбутніх учителів у ФРН проаналізовано в науковій праці Н. Козак. Практично орієнтовану спрямованість професійної підготовки вчителів у цій країні охарактеризував С. Бобраков. Результати аналізу педагогічної літератури показали, що проблема підготовки вчителів професійних шкіл Німеччини за дуальною моделлю розроблена недостатньо, а сама вона не була предметом окремого наукового пошуку. Методологічну основу дослідження становлять положення теорії пізнання про взаємозв'язок і взаємозалежність явищ об'єктивної дійсності, про єдність теорії та практики; основні методологічні принципи системності, об'єктивності, науковості, всебічності вивчення явищ і процесів та комплексного використання методів дослідження.

Одним з основних напрямів підвищення якості професійної підготовки вчителів у Німеччині є актуалізація діяльнісного характеру педагогічної освіти, її спрямування на оволодіння фахівцем практичними вміннями й навичками

організації навчально-виховного процесу. Відповідно, головною метою підготовки вчителів у Німеччині є формування їх професіоналізму. Тому взаємозв'язок теоретичної підготовленості та практичної роботи за спеціальністю був і залишається центральним компонентом у системі підготовки вчителів професійних шкіл. Професійна практична підготовка майбутніх учителів професійних шкіл Німеччини здійснюється упродовж трьох етапів: виробнича практика; шкільна практика; педагогічне стажування (референдаріат).

Перший етап практичної професійної підготовки на виробництві має на меті ознайомити майбутніх студентів з реаліями світу праці та допомогти їм збагнути умови професійного життя учнів. Його основне завдання полягає у формуванні емпіричного фундаменту для навчання в університеті. Однак, цю практичну діяльність можуть замінити закінчена професійна освіта або дворічний практикум, що передує навчанню у вищому спеціальному навчальному закладі. Часто професійне навчання вважають кращим варіантом, ніж практична діяльність на виробництві чи практикум.

Професійна освіта на робочому місці (на підприємстві, в установі чи організації) ж дозволяє отримати певні уміння та знання з майбутньої спеціальності безпосередньо у процесі праці на робочому місці. Водночас практичне навчання на виробництві розкриває перед молодими людьми технічні напрями діяльності підприємства, фірми, організації, дає змогу вивчати технологічні процеси, стимулює розвиток навичок спілкування та співробітництва, сприяє розвитку професійного творчого мислення, ознайомлює з виробничою етикою, розвиває уміння оцінювати результати власної діяльності. Крім того, професійна освіта на виробництві виправдовує себе ще як своєрідний баланс щодо динамічних змін на ринку праці в європейському просторі.

Шкільна практика інтегрована в навчальний процес закладів вищої освіти. Університети самостійно визначають порядок проходження, складові частини і тривалість педагогічної практики. Заклади вищої освіти відкривають спеціальні установи, що відповідають за організацію та проведення практики. Вони тісно

співпрацюють зі школами, які уповноважені Міністерством культури і освіти приймати студентів для проходження ними професійно-практичної підготовки, проводять спеціальні навчальні заходи, призначені для підготовки, аналізу й оцінювання шкільної практики.

На педагогічну практику у школі покладено ще одне важливе завдання — її результати повинні підтвердити чи заперечити правильність обраної студентом професії та його професійну придатність, тобто служить профорієнтації. Це також підкреслює важливість проходження педагогічної практики в школі під час навчання у закладі вищої освіти і тому вона є невід'ємною складовою частиною педагогічних освітніх програм.

Тому педагогічна, спеціально-наукова, професійно-практична підготовка організовується таким чином, щоб доповнювати і поглиблювати одна одну. З огляду на це, викладачі закладів вищої освіти та ментори у професійній школі перебувають у постійному контакті, спільно й узгоджено планують і відвідують заняття та навчальні заходи як у школі, так і у закладі вищої освіти, а викладачі, окрім того, проводять уроки у професійній школі.

Педагогічну практику необхідно обов'язково проходити у державній професійній школі дуальної системи чи в школі спеціальностей не раніше другого і не пізніше четвертого семестру. Під час практики студенти спостерігають за навчанням учнів і їх соціальною поведінкою в класі, за стилем викладання вчителя, організацією уроків, виховним впливом педагога на учнів, вивчають проблемні питання, пов'язані з навчанням і вихованням у професійній школі, обговорюють й оцінюють їх при участі компетентного вчителя.

Шкільна практика під час академічного навчання в університеті, як правило, пов'язана з педагогічною підготовкою й отриманням знань педагогічного спрямування. Вона вводить студентів у реалії життя професійної школи та знайомить з навчально-виховною діяльністю вчителя; стимулює майбутніх педагогів до самостійної навчальної і виховної роботи під час занять; викликає у них розуміння необхідності співпраці з викладачами, вчителями, молодіжними організаціями. Водночас, шкільна практика служить професійній орієнтації і

впливає на те, що багато студентів змінюють свої погляди на майбутню професію, на навчання. Тому практичне навчання у професійній школі розглядають переважно як поле навчання, а не діяльності; практична навчальна підготовка є завданням другої фази.

Підготовка вчителя професійної школи вважається завершеною тільки за умови успішного проходження педагогічного стажування, яке є другою фазою навчання педагогів Німеччини. Допуск до нього мають усі випускники закладів вищої освіти, які склали Перший державний іспит на посаду вчителя професійної школи чи іспит на звання дипломованого вчителя комерційної школи або ж еквівалентний екзамен. На законодавчому рівні це право випливає з гарантованого Основним Законом права на вільний вибір професії. Майбутні вчителі професійної школи зараховуються на педагогічне стажування 1 травня і 1 листопада поточного року. Педагогічне стажування у всіх федеральних землях Німеччини організоване на засадах дуальності, триває 24 місяці і поділяється на чотири фази: вступну (3 місяці), диференційну (6 місяців), інтенсивну (12 місяців) та підготовчу (3 місяці).

Завдання другої фази підготовки вчителів професійної школи полягає у формуванні шкільно-педагогічної діяльнісної компетентності на базі академічної освіти. Оскільки вона може формуватися в активному спілкуванні, аналізі та розв'язанні певних ситуацій, до яких ставляться конкретні вимоги, то в другу фазу навчання інтегруються професійні школи різних типів, у яких молоді педагоги систематично включаються до самостійно організованого процесу навчання. Однак професійні завдання вчителя не обмежуються тільки передачею знань: невіддільним є також виховання молодого покоління. Виховання – державне доручення і за законодавством воно зумовлене визначеними цілями, що випливають з норм та цінностей Основного Закону Німеччини та конституцій федеральних земель. Для їх реалізації вчителю професійної школи надано дидактичну свободу діяльності, так звану педагогічну свободу. Тому він приймається на державну службу і несе громадсько-правову відповідальність, оскільки держава, батьки та інші органи, які відповідають за виховання і

навчання молоді змушені покладатися на те, що вчитель добросовісно використає надану йому свободу дій.

Підготовка вчителів професійної школи у другій фазі здійснюється також за принципом дуальності, тобто подвійності місць навчання: професійна школа і навчальний семінар. Як правило, педагогічна підготовка проходить з основної спеціальності й додаткового предмета. На бажання реферндарія вона може охоплювати й додаткові предмети, якщо з них було складено перший державний іспит.

Отож завдання педагогічного стажування полягає, передусім, у формуванні на основі здобутої в університеті фахово-теоретичної підготовки педагогічної діяльнісної компетентності у професійній школі. Для її забезпечення необхідні такі уміння: визначати з навчальних планів і програм педагогічні цілі діяльності; вибирати доцільну стратегію навчання; уміло здійснювати планування уроків; об'єктивно оцінювати навчальні досягнення учнів; впроваджувати інновації у зміст навчальних програм; самокритично планувати, організовувати, аналізувати й оцінювати свою професійну діяльність.

Важливого значення надається вивченню загальної дидактики, загальноприйняті знання якої в інтенсивному поєднанні з досвідом викладання реферндаріїв стають корисними для умілої та ефективної навчально-виховної діяльності. Курс педагогіки і педагогічної психології базується на поглибленому практичному викладацькому досвіді стажистів. Він покликаний допомогти засвоїти, сформувані і реалізувати ситуативно зумовлені варіанти діяльності. Шкільне і службове право утворюють для формування педагогічної діяльнісної компетентності надзвичайно важливий взаємозв'язок між правовим статусом учнів і педагогічними завданнями вчителя. Додаткові спеціалізовані і фахово-дидактичні заходи цієї обов'язкової програми слугують засвоєнню інноваційного навчального матеріалу, наприклад, найновіших досягнень у сфері інформатики.

У кінці першого року педагогічного стажування відбувається загальна нарада під головуванням керівника семінару, в якій беруть участь майстри,

спеціалісти-дидакти з обох предметів, директор професійної школи. Вони зобов'язані прийняти рішення про рівень підготовки референдарія, його придатність чи непридатність до проведення самостійних уроків зі спеціальності та додаткового предмета. Передбачається два варіанти: у першому випадку слідує допуск до другого року навчання, а в другому – продовження на півроку першого періоду і повторна атестація вчителя-початківця.

З початком другого періоду, який охоплює інтенсивну та підготовчу фази, навантаження збільшується до 12-14 годин на тиждень. Під час інтенсивної фази референдарій самостійно проводить 8-10 уроків і чотири години відводить на супроводжувальні заняття або ж на відвідування уроків вчителя. Відповідно час навчання у семінарі скорочується з попередніх 12-13 до 6 годин на тиждень. Загальне ж тижневе навантаження стажиста тотожне робочому навантаженню штатного вчителя у професійній школі і становить 20 годин на тиждень.

У кінці інтенсивної фази майстер чи керівник зі спеціальності, які відповідають за підготовку референдарія, звітують у формі відзиву або рецензії про рівень підготовки стажиста. Водночас подають свої оцінки директор школи з менторами. Результати експертів узагальнюються і виводиться підсумкова оцінка. У випадку розбіжності оцінок успішності кандидата на посаду вчителя професійної школи остаточне рішення приймає керівник семінару і повідомляє його референдарію.

На завершальній фазі – підготовчій, навантаження референдарія скорочується до 4 годин на тиждень. Стажист відвідує уроки вчителя або за бажанням самостійно проводить заняття. Навчальні заходи у семінарі більше не відбуваються. Цей період відведено для складання Другого державного, так званого, педагогічного іспиту. При складанні Другого державного іспиту референдарій повинен довести, що він досяг мети педагогічного стажування і володіє достатньою підготовкою для зайняття посади вчителя професійної школи. Іспит проводиться у строки, встановлені регіональним урядом за пропозицією керівника семінару: в період з 1 березня по 30 квітня чи з 1 вересня по 30 вересня поточного року. У випадку, якщо обидва повторні екзаменаційні

уроки оцінені нижче „достатньо“, то іспит вважається не складеним, незважаючи на інші оцінки.

Педагогічне стажування, організоване за принципами дуальності та зростаючої діяльнісної компетентності, надає можливість реферндаріям накопичувати досвід викладання. Практика створює їм нагоду самостійного випробовування й самоствердження та пропонує безпосередній активний контакт із професійною сферою діяльності.

Проте практична педагогічна підготовка вчительських кадрів для професійних шкіл Німеччини має і свої слабкі місця. Головним недоліком другої фази навчання вважається її автономність і відмежованість від університету, внаслідок чого утворюється певний розрив між теоретичною та практичною професійною підготовкою; а підпорядкування педагогічного стажування місцевому регіональному уряду фактично виключає можливість контролю з боку закладів вищої освіти за цим етапом підготовки вчителів, позбавляючи цю роботу наукового коригування.

Недоліками виступають і відсутність достатнього контакту з учителями як однієї з істотних передумов отримання конкретних уявлень про роботу, труднощі і проблеми вчителів; недостатня націленість практики на її основну функцію: застосовувати теоретичні знання в ситуаціях шкільної дійсності; відсутність підготовки керівництва й висновків про практику.

У зв'язку з цим для покращення організації практики та її ефективності необхідно, на нашу думку, було б прискіпливіше здійснювати підбір доцентів і менторів, проводити навчання менторів перед початком практики, проводити попередні обговорення проведених занять, приділяти більше часу і надавати конкретної допомоги з боку доцентів і вчителів-методистів при проходженні практики, створити студентські гуртки з обміну досвідом, організовувати спільні обговорення студентів, менторів і доцентів при оцінюванні практики у закладах її проходження.

Наведені факти та їх осмислення дають підстави стверджувати, що педагогічне стажування майбутніх учителів професійної школи в Німеччині

спрямоване на забезпечення навчальних закладів професійної освіти вчительськими кадрами, здатними виконувати завдання, що впливають із потреб часу. Кінцевим же показником підготовки педагогічних працівників є якісна професійна кваліфікація вчителів-початківців та високий статус учителя професійної школи у суспільстві.

Досвід організації професійно-педагогічної підготовки вчителів професійної школи під час другої фази навчання видається корисним для вдосконалення системи педагогічної освіти в країнах Європи. Адже педагогічне стажування німецьких референдаріїв — це своєрідна інтернатура — дворічна підготовча робота, що включає набуття професійно-практичного досвіду під час навчально-виховної діяльності у закладах професійної освіти. Двадцятичотирьохмісячна педагогічна практика характеризується специфічною інтелектуальною діяльністю, яка покликана сформувати поглиблену установку і позицію майбутніх викладачів професійної школи щодо навчального закладу, учнів, їх життєдіяльності. Друга фаза навчання відзначається розвитком мислення і діяльності, пов'язаних з орієнтацією на особистість школярів і на цій основ зумовленим інтересом до способів педагогічної діяльності та її дидактичного обґрунтування; визначальним тут стає взаємопроникнення педагогічної теорії та педагогічної практики. Тому професійно-педагогічна діяльність під час референдаріату потребує науково керівництва з боку університетів, яке відсутнє у Німеччині. Крім того, дворічна підготовча робота розкриває стажистам особливості функціонування та напрями діяльності професійно-освітнього закладу, забезпечує можливість вивчення педагогічних технологій навчання, стимулює розвиток комунікативних навичок молодого спеціаліста, сприяє розвитку професійного креативного мислення, ознайомленню з професійно-педагогічним етикетом, формує навички лідерства, прийняття самостійних рішень, оцінювання результатів своєї діяльності та навчальної роботи учнів, співробітництва, переконує в необхідності поглибленого вивчення конкретних дисциплін тощо. Отже, під час педагогічного стажування відбувається формування діяльнісної компетентності вчителів

професійної школи, що є гарантом їх конкурентоспроможності на ринку праці. Водночас активне залучення школи до процесу професійно-методичної підготовки фахівців сприятиме співробітництву викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та вчителів, що забезпечить підготовку, яка відповідає практичним потребам середньої ланки освіти. Крім того, такий підхід дасть змогу повніше використовувати досвід найбільш кваліфікованих шкільних учителів у підготовці нової генерації педагогів.

Дуальна модель професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів професійних шкіл у Німеччині упродовж десятиліть підтверджує свою ефективність. Вона не лише сприяє модернізації змісту освіти, адаптації студентів до першого робочого місця, а отже підвищенню конкурентоздатності на ринку праці, але й надає можливість професійним школам готувати для себе кваліфіковані педагогічні кадри через вплив на процес підготовки фахівців з необхідними знаннями, вміннями та компетентностями, здійснювати відбір здібних здобувачів вищої освіти для працевлаштування після закінчення навчання в університеті. Заклади вищої освіти, у свою чергу, посилюють конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг завдяки поліпшенню якості освіти за рахунок адаптації освітніх програм до вимог роботодавців, розширення можливостей для здійснення прикладних наукових досліджень та підвищення кваліфікації викладацького складу. У цьому полягає значення дуальної моделі організації практичної професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів професійних шкіл, яка гарантує високий рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти, забезпечує рівновагу між освітніми запитами молодих людей, вимогами ринку праці і можливостями сфери освіти.

REFERENCES

1. Zinkevich-Evstigneeva T.D. Trening po skazkoterapii. [Fairy-tale therapy workshop]. SPb.: OOO «Rech'», 2006. 176 p. [in Russian]
2. Borisova E.M., Loginova G.P. Korrekcionno-razvivajushhie uprazhnenija dlja uchashhihsja 6-8 klassov [Correction and development activities for 6-8 grade students]: Posobie dlja uchitelej i shkol'nyh psihologov. Obninsk, 1993. 196 p. [in Russian]
3. Zinkevich-Evstigneeva T. Razvivajushhaja skazkoterapija [Developing fairy-tale therapy]. SPb.: 2006. 125 p. [in Russian]
4. Muzychuk O. O. Kazka yak zasib rozvytku osobystisnykh tsinnostey molodshykh shkolyariv [Fairy-tale as a way of primary schoolchildren's life values' development]. Problemy suchasnoyi psykholohiyi. 2012. № 17. Pp. 317–326. [in Ukrainian]
5. Volkova O. V. Razvitie tvorcheskikh sposobnostej posredstvom skazkoterapii u detej doskol'nogo vozrasta [Developing preschool children's creative abilities by fairy-tale therapy]. Servis v Rossii i za rubezhom. 2009. № 3. Pp. 122-129. [in Russian]
6. Levi-Stross K. Struktura mifa [The structure of a myth]. SPb.: Universitetskaja kniga, 2000. 304 p. [in Russian]
7. Zinkevich-Evstigneeva T. D. Osnovy skazkoterapii [fundamentals of fairy-tale therapy]. St. Petersburg, Publishing House «Rech'», 2010. 172 p. [in Russian]
8. Kayasheva O. I. Biblioterapiya i skazkoterapiya v psihologicheskoi praktike [Bibliotherapy and fairy-tale therapy in psychological practice]. Samara: Publishing House «Barakh-M», 2012. 286 p. [in Russian]
9. Freyd Z. Tolkovanie snovidenii [Interpretation of dreams]. St. Petersburg, Lenizdat Publ., 2003. 639 p. [in Russian]
10. Molits'ka M. Terapevtychni kazky [Therapeutic fairy tales]. L'viv : Svichado, 2009. 200 p. [in Ukrainian]
11. Voznichka-Paruzel' B. Mystetstvo stvorennya relaksatsiynykh kazok [The art of creating relaxing fairy-tales]. Ostriv bezpeky u sviti nebezpeky: na dopomohu biblioterapevtu. L'viv, 2012. Pp. 89–91. [in Ukrainian]
12. Breusenko-Kuznetcov A.A. O sovместnom sochinenii skazki kak verbal'noj tehnikе v prostranstve art-terapii [On the joint composition of a fairy tale as a verbal technique in art therapy space]. Kiev : KIT, 2005. 135 p. [in Russian]

13. Baranov, A.A., Namazova-Baranova, L.S., Belyaeva, I.A., Antonova, E.V., Vishneva, E.A., Bombardirova, E.P., Smirnov, V.I., Molodchenkov, A.I., & Zubrikhina, M.O. (2019). Абилитация младенцев с сочетанной перинатальной патологией: возможности персонализации подходов и методов. Вопросы современной педиатрии. [Abilitation of infants with combined perinatal pathology: the possibilities of personalization of approaches and methods]. *Questions of Modern Pediatrics*, 2(19), 91–100. <https://doi.org/10.15690/vsp.v18i2.2011>
14. Patel R., & Manuck, T. (2018). *Perinatal Interventions to Improve Neonatal Outcomes, An Issue of Clinics in Perinatology* (1st Ed.). Elsevier.
15. Republican Center for Health of the Republic of Kazakhstan. Статистические сборники "Здоровье населения Республики Казахстан и деятельность организаций здравоохранения" (2018). [Statistical compilations "Health of the population of the Republic of Kazakhstan and the activities of health care organizations"]. <http://www.rcrz.kz/index.php/ru/statistika-zdravookhraneniya-2>
16. Arkhipova, E.F. (1989). Коррекционная работа с детьми с церебральным параличом (доречевой период). [Corrective work with children with cerebral palsy (pre-speech period)]. Moscow.
17. Ersarina, A.K., Aitzhanova, R.K., Kenzheeva, A.K., Yuldabayeva, D.R., & Tokareva, A.N. (2016). Система комплексной оценки проблем психосоциального развития детей раннего возраста: методические рекомендации. [The system of comprehensive assessment of the problems of psychosocial development of young children: guidelines]. Almaty; 2016. ISBN 978-601-7131-65-4. <https://special-edu.kz/223-ersarina-ak-sistema-kompleksnoy-ocenki-problem-psihsocialnogo-razvitiya-detey-rannego-vozrasta-metodicheskie-rekomendacii.html>
18. World Health Organization (2007). Institutional Repository for Information Sharing. International Classification of Functioning, Disability and Health-Children and Youth Version. Geneva. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/43737>
19. Shubayeva, G.S., Tayzhan, A.A., & Baydosova, D.K. (2015). Comorbidities of Children with Intellectual Disabilities. *Asian Social Science*, 11(16), 168–174. <https://doi.org/10.5539/ass.v11n16p168>
20. Dosqaliev, J. (2010, September 9). Об утверждении Правил организации скрининга. [On approval of the Rules for the organization of screening]. Ministry of Healthcare of the Republic of Kazakhstan. <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1000006490>
21. Mamin, A. (2020, August 17). Об утверждении Дорожной карты по совершенствованию оказания комплексной помощи детям с ограниченными возможностями в Республике Казахстан на 2021 – 2023 годы. [On approval of the Roadmap for improving the provision of comprehensive assistance to children with disabilities in the Republic of Kazakhstan for 2021 - 2023]. Office of the Prime Minister of the Republic of Kazakhstan. <http://adilet.zan.kz/rus/docs/R2000000112>

22. Björck-Åkesson, E., Wilder, J., Granlund, M., Pless, M., Simeonsson, R., Adolfsson, M., Almqvist, L., Augustine, L., Klang, N., & Lillvist, A. (2010). The International Classification of Functioning, Disability and Health and the version for children and youth as a tool in child habilitation/early childhood intervention – feasibility and usefulness as a common language and frame of reference for practice. *Disability and Rehabilitation*, 32, 125-138. <https://doi.org/10.3109/09638288.2010.516787>.
23. Isenina, E.I. (1986). Дословесный период развития речи у детей [The pre-verbal period of speech development in children]. Saratov: Publishing House of Saratov University.
24. Lisina, M.I. (1986). Проблемы онтогенеза общения. [Problems of ontogenesis of communication]. [Master's dissertation]. [Institution].
25. Gofman, V.A. (2005). Диагностика и формирование предпосылок развития импрессивной стороны речи у детей младенческого возраста с перинатальной патологией ЦНС в условиях лечебно-профилактического учреждения. [Diagnostics and formation of prerequisites for the development of the receptive side of speech in infants with perinatal pathology of the central nervous system in a medical and preventive institution]. [Doctoral dissertation]. Ural Federal University.
26. Vazhenova, O.V. (1986). Диагностика психического развития детей первого года жизни. [Diagnostics of the mental development of children in the first year of life]. Moscow State University Publishing House.
27. Lisichkina, Y.A. (2004). Ранняя диагностика и коррекция недостатков довербального развития детей с перинатальным поражением ЦНС. [Early diagnosis and correction of pre-verbal developmental deficiencies in children with perinatal CNS damage]. [Doctoral dissertation]. Moscow.
28. Dennis, M. (2010). Language disorders in children with central nervous system injury. *Journal of Clinical and Experimental Neuropsychology*, 32, 417–432.
29. Kolmykova, E.V. (2017). Преодоление нарушений коммуникации и ЗРР у детей раннего возраста в рамках системного семейного консультирования. [Overcoming communication disorders and IAD in young children within the framework of systemic family counseling]. In: V.P. Kryuchkov, T.A. Bochkareva, O.V. Koscheeva (Eds). *Problems of speech ontogenesis and dysontogenesis: Proceedings of the 2017 All-Russian Scientific-Practise Conference* (354p). Saratov.
30. Kurbanova, E.N. (2011). Дифференцированные подходы к профилактике и коррекции нарушений здоровья детей, перенесших перинатальное поражение центральной нервной системы, в зависимости от семейных факторов риска. [Differentiated approaches to the prevention and correction of health disorders in children who have undergone perinatal damage to the central nervous system, depending on family risk factors]. [Doctoral dissertation]. Ivanovo State University.

31. Katharina H.Menn, ChristineMichel, LarsMeyer, StefanieHoehl, ClaudiaMännel. Natural infant-directed speech facilitates neural tracking of prosody// *NeuroImage*.- Volume 251, May 2022.- <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1053811922001203#!>
32. Pelaez, M., Virués-Ortega, J., & Gewirtz, J.L. (2011). Contingent and Noncontingent Reinforcement With Maternal Vocal Imitation and Motherese Speech: Effects on Infant Vocalizations. *European Journal of Behavior Analysis*, 12(1), 277–287. <https://doi.org/10.1080/15021149.2011.11434370>
33. Pivik, R.T., Dykman, R.A., Hongkui, J., Gilchrist, J.M., & Badger, T.M. (2007). The Influence of Infant Diet on Early Developmental Changes in Processing Human Voice Speech Stimuli: ERP Variations in Breast and Milk Formula-Fed Infants at 3 and 6 Months After Birth. *Developmental Neuropsychology*, 31(3), 279–335. <https://doi.org/10.1080/87565640701228880>
34. Lang, S., Willmes, K., Marschik, P.B., Zhang, D., & Fox-Boyer, A. (2021). Prelexical phonetic and early lexical development in German-acquiring infants: canonical babbling and first spoken words. *Clinical Linguistics & Phonetics*. 35(2), 185–200. <https://doi.org/10.1080/02699206.2020.1731606>
35. Suleimenova, R.A. (2000). *Диагностика психического развития в раннем детстве: учебно-методическое пособие*. [Diagnostics of mental development in early childhood: Study guide]. Almaty.
36. Bogdanovich M.V. *Methods of solving problems in primary school: textbook manual*. - 3rd ed., Reworked. and add. Kyiv: Higher School, 1990. 183 p.
37. Mytnyk O. Ya. *Educational and creative activity of junior schoolchildren in mathematics lessons. Methods of teaching mathematics in the system of postgraduate education*. Kyiv: Primary School, 2005. 96 p.
38. Sysoeva S.O. *Fundamentals of pedagogical creativity: textbook*. Kyiv: Millennium, 2006. 344 p.
39. Grudenov Ya.I. *Improving the methods of work of a mathematics teacher*. Moscow: Enlightenment, 1990. 224 p.
40. Geiko I. The use of interactive forms and methods of teaching // *Topic*.2004. №3. P. 340-345.
41. Pometun O., Pirozhenko L. *Interactive learning technologies: theory and practice*. Kyiv: Education, 2002. 240 p.
42. Voloshenko O.V. *Formation of pedagogical creativity of future teachers in the conditions of college: author's ref. dis ... cand .. ped..science: 13.00.04*. Kyiv, 2002. 24 p.
43. Karavaeva V.D. *Preparation of teacher for pedagogical creativity as a way to professional and personal development // Scientific works of DNTU. Series: Pedagogy, Psychology and Sociology*. Donetsk, 2009. Issue 4. P. 110-114.

44. Osipova T.Yu. Formation of professionally-oriented personality of the future teacher: author's ref. dis ... cand. Pedagogical Sciences: 13.00.04. Odessa, 2001. 25 p.
45. Pedagogical skills: textbook / I.A. Zyazyun, Kramushchenko L.V., Krivonos I.V. and others. 2nd ed., Ext. and rework. Kyiv: Higher School. 2004. 422 p.
46. Sayapina S.A. Development of creative potential of the future specialist of preschool education in the process of studying the course "Preschool pedagogy". // Scientific works of DNTU. Series: Pedagogy, Psychology and Sociology. Donetsk, 2009. Issue 4. P. 125-130.
47. Sysoeva S.O. Fundamentals of pedagogical creativity: a textbook. Kyiv: Millennium, 2006. 346 p.
48. Naumenko U.V. Innovatsiini metody navchannia anhliiskii movi u vyshchii shkoli v umovakh modernizatsii. Molodyi vchenyi. 2018. №3.1 (55.1). [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://www.kamts1.kpi.ua/>
49. Mezhuieva I.Iu., Yeltsova S.S. Kontseptualni pidkhody do navchannia anhliiskoi movy v nemovnomu vuzi. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia. 2018. №29. T. 2. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://irbis-nbuv.gov.ua/>
50. Matviichuk V.B. Innovatsiini metody ta pryiony u vykladanni inozemnykh mov. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://molodyvcheny.in.ua/>
51. Дафермос М. (2016). Критический анализ принятия теории Л.С. Выготского в международном академическом сообществе. Cultural-Historical psychology. 2016. Vol.12, №.3. P. 25-38. https://psyjournals.ru/files/83547/kip_3_2016_dafermos.pdf
52. Выготский Л. С. Проблема культурного развития ребенка. Вестник Московского университета. 14.1991. №4. С 5-18.
http://flogiston.ru/library/vyg_cult
53. Вересов Н. (2007). Культурно-историческая психология Л. С. Выготского: трудная работа понимания. Заметки читателя. <http://nveresov.narod.ru/NLO.pdf>
54. Зашихина И.М. (2014). Почему культурно-историческая теория Льва Выготского актуальна сегодня? С. 42-54. http://gum.narfu.ru/upload/iblock/58f/38_46.pdf
55. Сизов В.В., Славська Я.А., Бондаренко О. (2021). Детермінізм Е. Дюркгейма в теорії педагогіки і освіти. Духовність особистості: методологія, теорія і практика: Збірник наукових праць. Вип. 1 (100). Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім В. Даля. С. 202-218. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-202-218>
56. Шевяков А.В., Лыков А.В. (1998). Школа психологического развития учащихся как путь формирования личности. Вісник Дніпропетровського державного університету. Психологія і педагогіка. Вип. 3. С.103-106.

57. Halapsis Aleks, Halapsis Aleksandros (2021). From monarchy to republic: Kung's power and public affair in ancient Rome. Philosophy, Economics and Law Rewiew. Vol. 1. P. 5-17.
58. Бойко І.І. Професійна компетентність керівника закладу освіти як складова його професійної культури / І.І.Бойко //Педагогічний дискурс. – 2008. – № 5. – С. 8–14.
59. Василенко Л. В., Гришина І. В. Професійна компетентність керівника школи / Л. В. Василенко, І. В. Гришина. – Х.: Вид.група «Основа», 2006. – 208 с.
60. Вдовиченко Р.П. Управлінська компетентність директора школи. – Х.:Вид. група «Основа», 2007.-112 с
61. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / [Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін.] ; заг. ред. О. В. Овчарук. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с. – (Бібліотека з освітньої політики).
62. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами:навч. посіб. / В. І. Маслов. – Тернопіль : Астон, 2007. – 150 с.
63. Освітній менеджмент: навч. посіб. / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.
64. Пермінова Л. Концептуальна модель професійних умінь керівника сучасної школи / Л.Пермінова // Післядипломна освіта в Україні. - 2006. - № 2(9). - С.19-24 [47]. Петрук В. А.
65. Теоретико-методичні засади формування базових професійних компетенцій у майбутніх фахівців технічних спеціальностей : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія та методика професійної освіти" / В. А. Петрук. – К., 2008. – 37 с.
66. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика: монографія / Т.М. Сорочан. – Луганськ : Знання, 2005. – 384 с.
67. Сухомлинский В. А. Хрестоматия по этике. – Москва: Педагогика, 1990. – 304 с.
68. Будак В. Д, Пехота О. М. В. О. Сухомлинський – майбутньому педагогу. — Миколаїв: Іліон, 2004. - 260 с.
69. Сухомлинський В. О. Формування виховного впливу колективу на особистість // Вибрані твори в 5 томах. – Київ: Радянська школа, 1976 – Том 1. – С. 448 - 587.
70. Taylor M., Halstead M. Values in Educational and Educational in Values. - London: The Falmer Press, 1996.
71. Edwards P. The Encyclopedia of Philosophy. - New York: Macmillan, 1967. - 150 p.

72. Sigelman C., Shafferand D. Life-Span Human Development. - California: Brooks / Cole Publishing Company, 1991. - 381 p.
73. Moral and Character Development // <http://www.edpsycinteractive.org/topics/morchr/morchr.html> Educational Psychology. Interactive. 7 November 2017.
74. Сухомлинський В. О. Духовний світ школяра // Вибрані твори в 5 томах. - Київ: Радянська школа, 1976. - Том 1. - С. 209 - 401.
75. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості // Вибрані твори в 5 томах. - Київ: Радянська школа, 1976. - Том 1. - С. 54 - 206.
76. Сухомлинський В. О. Павлиська середня школа // Вибрані твори в 5 томах. - Київ: Радянська школа, 1976. - Том 4. - С. 7 - 390.
77. Сухомлинський В. О. Інтерес до учіння - важливий стимул навчальної діяльності учнів // Вибрані твори в 5 томах. - Київ: Радянська школа, 1977. - Том 5. - С. 7 - 16.
78. Серих Л. В., Чуркіна В. Г. Професійна етика вчителя. - Харків: Ранок, 2015. - 176 с.
79. Теличко Н. В. Історико-ретроспективний аналіз формування педагогічної майстерності вчителів початкової школи // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка, соціальна робота. 2012. Випуск 24. С. 172 - 175.
80. Бех І. Д. Виховання особистості. - Київ: Либідь, 2003. - Книга 1. - 280 с.
81. Горелов А. А. Экология: курс лекций. Москва: Центр, 2000. 235 с.
82. ЮНЕСКО и Международное десятилетие образования в интересах устойчивого развития (2005–2015 гг.). Контакт. 2003. Т. 27. № 1–2. С. 1–8.
83. Кон Н. С. Психология старшеклассника. Москва: Просвещение, 1980. 180 с.
84. Бойчева М. М. Подготовка будущих учителей к экологическому воспитанию старшеклассников (на материале работы педвуза Болгарии): дисс. ... канд. пед. наук: 13.00.01: “Общая педагогика и история педагогики”. Киев, 1994. 240 с.
85. Габеv Я. И. Система эколога-природоохранительного образования. Тирасполь: РИО ПГКУ, 1994. 167 с.
86. Дерябо С. Д. Экологическая психология: диагностика экологического сознания. Москва: Московский психолого-социальный институт, 1999. 310 с.
87. Дерябо С. Д., Ясвин В. А. Экологическая педагогика и психология. Ростов н/Д: Феникс, 1996. 480 с.

88. Флешар Е. Дидактичні основи підготовки студентів – майбутніх вчителів-біологів до реалізації екологічної освіти: автореф. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 “Теорія та методика навчання”; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2000. 30 с.
89. Глазачев С. Н., Когай Е. А. Экологическая культура и образование: очерки социальной экологии. Москва: Горизонт, 1999. 167 с.
90. Лихачев Б. Т. Экология личности. Педагогика. 1993. № 2. С. 19–24.
91. Лихачев Б. Т. Педагогика: курс лекций. Москва: Юрайт, 1998. 452 с.
92. Шевченко Г. П., Джабер Х. М. Естетичне виховання у вищих навчальних закладах України в сучасний період. Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2004. С. 3–15.
93. Сидельковский, А. П. Человек и природа: формирование отношений. Ставрополь: Ставропольский госпединститут, 1975. 224 с.
94. Захлебный А. Н. На экологической тропе: (опыт экологического воспитания). Москва: Знание, 1986. 77 с.
95. Король О. В. Формування екологічної культури учнів V–VI класів у процесі вивчення інтегративного курсу “Навколишній світ”: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 “Корекційна педагогіка”; Ін-т пробл. виховання АПН України. Київ, 1999. 19 с.
96. Плахотнік О. В. Розвиток геоєкологічної освіти в Україні: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти”; Київський ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 1998. 35 с.
97. Пустовит Н. А. Экологическое воспитание школьников в процессе обучения сельскохозяйственному труду: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 “Общая педагогика, история педагогики и образования”; НИИ педагогики УССР. Киев, 1989. 24 с.
98. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи / С. С. Вітвицька. – Житомир : Житомир. пед. ун-т, 2003. – 232 с
99. Національна рамка кваліфікацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lir.lg.ua/Post_KMU.rtf
100. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. // Вища освіта України. 2009. № 3. С. 21–24.
101. Закон України «Про вищу освіту» : від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу: <http://www.vnz.org.ua/zakonodavstvo/>
102. Мороз О. Г. Педагогіка і психологія вищої школи / за заг. ред. О. Г. Мороза. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 267 с.

103. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / авт. кол.: Н. М. Бібік, Л. С. Ващенко, О. І. Локшина та ін. ; під заг. ред. О. В. Овчарук. – К : К. І. С., 2004. – 112 с.
104. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя на основі інноваційних технологій : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04. Київ, 2003. – 440 с
105. Дубасенюк О. А. Професійна педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід. - Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2012. - 436 с
106. Степаненко С. В. Формування професійних компетенцій у студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» / С. В. Степаненко // Теоретичні та практичні підходи до впровадження нового покоління освітньо-професійних програм та навчальних планів підготовки фахівців: шляхи розвитку : збірник матеріалів науково-методичної конференції, 6–8 лютого 2007 р. – К., 2007. – Ч. 1. – С. 20–28.
107. Національна рамка кваліфікацій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lir.lg.ua/Post_KMU.rtf
108. Коцан І. Професійна підготовка сучасного вчителя: проблеми і орієнтири / І. Коцан // Вища освіта України. – 2013. – № 2 (49). – С. 13–19.
109. Козлов Д. О. Деякі аспекти моделювання процесу формування управлінської компетентності майбутніх викладачів вищої школи у процесі магістерської підготовки / Д. О. Козлов // Евристична освіта у суспільстві нових соціальних та особистісних цінностей : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (Суми, 13-14 листопада 2014 р.). – Суми : Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – С. 201–205.
110. Губа А. В. Теоретико-методологічні засади формування управлінської культури вчителя – майбутнього менеджера освіти : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / А. В. Губа. – Х., 2010. – 511 с
111. Пермінова Л. А. Розвиток професійних умінь керівника школи у системі курсової підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. А. Пермінова. – Київ, 2002. – 22 с.
112. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом : [навч. посіб.] / Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Тевлін, Н. М. Чепурна. - Харків : Основа, 2005. – 240 с. – (Серія «Управління школою»).
113. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг освіти : [навч.-метод. посіб.] / І. В. Мороз. – К. : Освіта України, 2006. – 144 с.
114. Федоров В. Д. Менеджмент закладів освіти, менеджер закладу освіти : психологічні засади / В. Д. Федоров. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2004. – 224 с.

115. Ерсъозглу І. Підготовка майбутніх менеджерів освіти до інформаційно-аналітичної діяльності у загальноосвітньому навчальному закладі : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.04 / Ісмаїл Ерсъозглу. – Одеса, 2015. – 231 с.
116. Кравченко О. І. Моделювання стратегічного розвитку університету / О. І. Кравченко. Х. : Вид-во: Іванченка І. С., 2017. 398с.
117. Кравченко Л. М. Наукові основи підготовки менеджера освіти у системі неперервної педагогічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. М. Кравченко. – Полтава, 2009. – 39 с.
118. Бондарева Л. І. Умови проведення навчального тренінгу для студентів вищої економічної школи. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2011. № 8. С. 12-22.
119. Бондарева Л. І. Викладач як суб'єкт педагогічної комунікації. Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Сер.: Педагогічні та історичні науки. 2014. Вип. 120. С. 19-24.
120. Бондарева Л. І. Руйнівний (термінаторний) менеджмент на публічній службі: причини, наслідки та шляхи подолання Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2015. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2015_2_3
121. Лебідь О. В. Формування готовності майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу до стратегічного управління в умовах магістратури: теоретико-методичний аспект: монографія /О.В.Лебідь. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2017. 416 с.
122. Про затвердження порядку психологічного забезпечення в Державній прикордонній службі України : Наказ Адміністрації ДПСУ від 09березня 2021 року. № 179.
123. Про підвищення ефективності індивідуально-виховної роботи з особовим складом Державної прикордонної служби України: Наказ Адміністрації ДПСУ від 03 жовтня 2016 року. № 493.
124. Кашуба О. М. Теоретичні основи організації навчального процесу в початкових школах Німеччині: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. / О. М. Кашуба – Івано-Франківськ, 2001. – 249 с.
125. Кашуба О. М., Кравчук Т. О., Навольська Г. І. Фахові компетентності педагогів у контексті модернізації змісту освіти. The 7th International scientific and practical conference “Actual trends of modern scientific research”(February 14-16, 2021) MDPC Publishing, Munich, Germany. 2021. 676 p. – Pp. 319-327

126. Кашуба О. М., Кравчук Т. О., Навольська Г. І., Турко О.В., Куций І.П. The Latest Tools for the Formation of Foreign Language Communicative Competence of Students of Non-language Specialties. - Arab World English Journal (AWEJ) Volume 12. Number1 March 2021. - Pp.443-457
127. Кашуба О.М., Кравчук Т.О., Турчин А.І. Практична професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів професійних шкіл у Німеччині: особливості дуальної моделі. - Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. – Вип.1. – Бердянськ : БДПУ, 2020. – С. 460-475
128. Турчин А. І. Особливості практичної професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів професійної школи в Німеччині / Турчин А. І. // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка. – 2010. – №3. – С. 141-150.
129. Турчин А. І. Підготовка вчителів для закладів професійної освіти у Німеччині: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. / А. І. Турчин. – Тернопіль, 2003. – 279 с.
130. Державний архів Тернопільської області (далі ДАТО), фонд 2 (Кременецького повітового староства), опис 1, справа 19, аркуш 69.
131. ДАТО, фонд 348 (Товариства «Просвіта»), опис 1, справа 24, аркуш 9.
132. ДАТО, фонд 348, опис 1, справа 25, аркуш 13.
133. ДАТО, фонд 348, опис 1, справа 349, аркуш 12.
134. ДАТО, фонд 348, опис 1, справа 350, аркуш 168.
135. ДАТО, фонд 348, опис 1, справа 356, аркуш 27.
136. ДАТО, фонд 348, опис 1, справа 357, аркуш 51.
137. Державний архів Хмельницької області (далі ДАХО), фонд 260 (Подільської губерніяльної народної управи), опис 1, справа 3, аркуш 13.
138. ДАХО, фонд 260, опис 1, справа 11, аркуш 25.
139. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України у Києві (далі ЦДАВОВУ у Києві), фонд 1604 (Міністерства народного здоров'я та опікування Української Народної Республіки), опис 1, справа 51, аркуш 85.
140. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560 (Особистий фонд Аркадія Животка), опис 1, справа 17, аркуш 113.
141. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 46, аркуш 50.
142. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 57, аркуш 42.
143. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 58, аркуш 490.
144. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 63, аркуш 124.

145. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 70, аркуш 125.
146. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 76, аркуш 23.
147. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3560, опис 1, справа 84, аркуш 12.
148. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3876 (Особистий фонд Леоніда Білецького), опис 1, справа 48, аркуш 21.
149. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 3972 (Фонд Українського високого педагогічного інституту імені Михайла Драгоманова), опис 1, справа 256, аркуш 6.
150. ЦДАВОВУ у Києві, фонд 4003 (Особистий фонд Карла Коберського), опис 1, справа 10, аркуш 86.
151. А. Ж. (Животко А.). Огляд руської літератури для дітей Підкарпатської Русі – рр. 1918 – 1926. Подкарпатська Русь. Ужгород. 1926–1927. Ч. 1. С. 12–15, С. Ч. 2. С. 40–42, С. Ч. 3. С. 62–65, С. Ч. 4. С. 89–91, С. Ч. 5.–С. 119–121, С. Ч. 7–8. С. 161–167, С. Ч. 9. С. 202–204, С. Ч. 10. С. 217–220.
152. “Бюллетень” Товариства Дошкільного Виховання ім. Пестальоці №1. Наш Шлях. Кам’янець на Поділля. 1920. Ч. 44. С. 3–4.
153. “Бюллетень” Товариства Дошкільного Виховання ім. Пестальоці № 2. Наш Шлях. Кам’янець на Поділля. 1920. Ч. 69. С. 4.
154. “Бюллетень” Товариства ім. Пестальоці № 3. Наш Шлях. Кам’янець на Поділля. 1920. Ч. 74. С. 3.
155. Висилка А. Животька. Діло. Львів. 1923. Ч. 7. С. 1.
156. Дитячий ранок пам’яті Б. Грінченка. Хроніка. Наш Шлях. Кам’янець на Поділля. 1920. Ч. 94. С. 2.
157. Допомога сніданками українським дітям. Наш Шлях. Кам’янець на Поділля. 1920. Ч. 56. С. 3.
158. До товариства “Просвіта” Село. Кам’янець на Поділля. № 9. С. 7.
159. Животко А. Будемо бавитися. (Збірка забав для дітей). Ужгород: УНІО, 1926. 38 с.
160. Животко А. Вандрівки. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1927. Ч. 9 10. С. 245.
161. Животко А. Весняночка. (Збірка дитячих забав). Кременець: Просвіта, 1922. 16 с.
162. Животко А. Виставки. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1927. Ч. 8. С. 207.
163. Животко А. Діточа бібліотека. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1927. Ч. 7. С. 142.

164. Животко А. Діточий театр. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1926. Ч. 3 4. С. 62.
165. Животко А. Дитячі свята. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1927. Ч. 5-6. С. 139.
166. Животко А. Наші найменші. Українське Життя. Луцьк. 1922. Ч. 17. С. 2–3.
167. Животко А. Не будемо байдужими! Українське Життя. Луцьк. 1922. Ч. 6. С. 4.
168. Животко А. Одної ночі: Образок на 1 дію. (Для дітей старшого віку). Кременець: Просвіта, 1922. 8 с.
169. Животко А. Позаклясове виховання. Педагогічні бесіди з родичами й учителями. Пчілка. Ужгород. 1926. Ч. 1-2. С. 57.
170. Животко А. Промінь: збірничок для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинях. Катеринослав–Ляйпціг, Б. р. 94 с.
171. Животко-Чернова О. Думи мої. Нью-Йорк, 1971. 290 с.
172. Кооперативне Видавництво “Рух на Слобожанщині”. Земське Діло. Харків. 1918. №322. С. 3.
173. Латышина Д.И. История педагогики. Воспитание и образование в России (X – начало XX века): учебное пособие. Москва: Издательский Дом “Форум”, 1998. 584 с.
174. Назаренко Є.Д. “Просвіта” на Поділлі в 1917-1919 роках. Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції “Проблеми духовного і національного відродження на Поділлі”. Хмельницький, 1995. С. 27–28.
175. Погром українських економічних та культурно-освітніх організацій на Волині. Громадський вісник. Львів. 1922. Ч. 132. С. 1.
176. Проганяють Українців. По Україні. Волинь. Письмо з Просвіти. Львів. 1922. Ч. 33-34. С. 271.
177. Робота відділу дошкільного виховання. Село. Кам’янець на Поділлі. № 19. С. 26–27.
178. Русова С. Ріпка – казка-п’єска (рукопис) Аркадія Животка. Критика та бібліографія. Освіта. Кам’янець на Поділлі. 1919. № 6. С. 29.
179. Т-во ім. Пестальоці. Наша школа. Наш Шлях. Кам’янець на Поділлі. 1920. Ч. 79. С. 4.
180. Хроніка. Наш Шлях. Кам’янець на Поділлі. 1920. Ч. 19. С. 2.
181. Хроніка. Наш Шлях. Кам’янець на Поділлі. 1920. Ч. 105. С. 4.
182. Bosnyk Jury. A Guide to the Archival and Manuscript Collection of the U.S. Research Report. Edmonton. 1988. № 30. P. 134.

183. Баева И.А. Особенности мировосприятия в молодежной субкультуре. Мировосприятие и образ жизни / под. науч. Ред. Ю. Н. Кулюткина, С.В. Тарасова. – СПб: Образование – Культура, 1999. С. 68-89.
184. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 20.02.2022).
185. Біла І. М. Світосприймання: основи і передумови у дошкільному віці. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, Т. VI: Психологія розвитку дошкільника. 2013. № 9. С. 4–13
186. Варій М. Й. Загальна психологія Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури». 2007. 968 с.
187. Гавриш Н.В. Цікава філософія для дітей: методичний посібник для творчих педагогів і батьків дітей дошкільного й молодшого шкільного віку / Н.Гавриш, О.Ліннік. К.: Шк. світ, 2011. 128 с.
188. Журавльова Л., Кучеренко Т. Вплив усної народної творчості на формування культури мовлення дітей дошкільного віку. Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць. Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Полтава, 2015. Випуск 16. 332 с.
189. Кіндрат І.Р. Формування духовно-моральних основ світогляду дитини дошкільного віку засобами художнього слова. «Молодий вчений» серія педагогічні науки. № 1 (41). 2017. С. 432-436. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/102.pdf> (дата звернення: 21.02.2022).
190. Кононко О. Л. Теоретичні проблеми формування у дітей шостого-сьомого років життя цілісного світобачення. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: Зб. наук. праць. Інститут проблем виховання НАПН України, 2010. - № 14 (I). С. 162-174.
191. Кононко О. Л. Формуємо у старших дошкільників цілісне світобачення: навчально-методичний посібник. Київ: Імекс-ЛТД, 2013. 260 с.
192. Мацко Л. А. Основи психології та педагогіки та психології : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2009. 158 с.
193. Мухина В. С. Картина мира: индивидуальные различия. Феноменология развития и бытия личности / В. С. Мухина ; гл. ред. Д. И. Фельдштейн. Психологи Отечества : избр. психолог. тр. : в 70 т. М.; Воронеж, 1999. С. 445(451).
194. Нефедова Е.В. Педагогические условия формирования мировосприятия младшего школьника в образовательном процессе. Вестник СамГУ. 2006. 5/2(45), С. 83-90.

195. Обухова Л. Ф. Детская психология: теории, факты, проблемы. М. : Тривола, 1995. 360 с.
196. Русевич В. В. Педагогические условия формирования образа мира у детей 5-7 лет: дис. канд. пед. наук. Волгоград, 2009. 210 с.
197. Словник-довідник для підготовки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Філософія» (для студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання усіх напрямів підготовки). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : Н. В. Козирєва. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 69 с.
198. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибрані твори: в 5 т. – Т. 1. К.: Рад. шк., 1977. С. 55–209.
199. Тарасов С.В. Теоретико-методологические основы становления мировосприятия школьников в условиях современной социокультурной среды : дис. д-ра пед. наук : 13.00.01. Москва: РГЕ (2003). 358 с.
200. Філософський енциклопедичний словник. / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди ; редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
201. Флерина Е.А. Эстетическое воспитание дошкольника под ред. В. Н.Шацкой. М.: Изво АПН РСФСР, 1961. 334 с.
202. Шелестова Л. В. Методи формування картини світу старших дошкільників. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 7. С. 33-37.
203. Я у Світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488с.
204. Якименко С. І. Світосприйняття як складник багаторівневої структури світогляду особистості. Збірник наукових праць "Педагогічні науки". Секція 2 Теорія і практика навчання. 2020. № 90. С. 48-52. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2020-90-8>
205. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С. О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. вид-во Пульсари, 2017. 208 с.
206. Мадди Сальваторе Р. Теории личности: сравнительный анализ / Сальваторе Р. Мадди / пер. с англ. СПб.: Речь, 2002. 539 с.
207. Александрова Л. А. Концепции жизнестойкости в психологии /Л. А. Александрова // Сибирская психология сегодня: сб. науч. тр. – Вып.2 / [под ред. М. Горбатовой, А. Серго, М. Яницкого]. Кемерово: 2004. С. 82-90.

208. Леонтьев Д. А. Личностное в личности: личностный потенциал как основа самодетерминации // Ученые записки кафедры общей психологии МГУ им. М.В. Ломоносова. Вып. 1 / Под ред. Б. С. Братуся, Д. А. Леонтьева. М.: Смысл, 2002. С. 56—65.
209. Богомаз С. А. Жизнестойкость как компонент инновационного потенциала человека / С. А. Богомаз, Д. Ю. Баланев // Сибирский психологический журнал. 2009. № 32. С. 23—29.
210. Masten A. Global perspectives on resilience in children and youth. *Child Development*. 2014. Vol. 85. P. 6—20.
211. Meichenbaum D. Understanding resilience in Children and Adults : implications for prevention and interventions. University of Waterloo, Waterloo, Ontario, Canada and Research Director of the Melissa Institute for Violence Prevention and Treatment, Miami. www.melissainstitute.org and www.TeachSafeSchools.org
212. Формирование жизнестойкости и совладание с трудными жизненными и стрессовыми ситуациями детей в образовании. Учебно–методическое пособие / составители М. Шамардина, Т. Матерова, Н. Пермина / 2 - е изд. Бийск: АГПУ им. Шукшина, 2016. 190 с.
213. Чиханцова О. А. Психологічні основи життєстійкості особистості : монографія. Київ: Талком, 2021. 319 с.
214. Лета В.В., Використання ГІС-технологій для формування предметних компетентностей студентів спеціальності «Середня освіта (Географія)»/ Карабінюк М.М., Озимко Р.Р., Микита М.М., Салюк М.Р.// Інформаційно-комунікаційні технології в освіті, 2022, випуск 45 – С. 279-282
215. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Бібліотека з освітньої політики. Колективна монографія. / під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с.
216. Силабус навчальної дисципліни «Геоінформаційні системи в екології». URL: <https://dl2022.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=2196>
217. Методичні вказівки до виконання практичних завдань з дисципліни “Геоінформаційні системи в екології” для здобувачів зі спеціальності 101 Екологія. URL: <https://dl2022.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=2196>
218. Електронний каталог Top GIS Software Products [Електронний ресурс] – 2015 - Режим доступу: <http://www.capterra.com/gis-software/>
219. Геоінформаційні технології в екології : Навчальний посібник / Пітак І.В., Негадайлов А.А., Масікевич Ю.Г., Пляцук Л.Д., Шапорев В.П., Моїсеєв В.Ф./– Чернівці:, 2012.– 273с.
220. Смоляк В. В. та ін. Практикум з попередньої оцінки та розрахунку освітлення інженерних споруд, виробничих будівель : практикум. Вінниця: ВНТУ, 2020. 81 с.

221. Смоляк В. В. та ін. Архітектура будівель та споруд. Багатоповерхові каркасні будинки: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2019. 76 с.
222. Лемешев М. С., Березюк О. В. Охорона праці. Підсумкова державна атестація спеціалістів, магістрів будівельних спеціальностей : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 110 с.
223. Поліщук О. В., Лемешев М. С., Березюк О. В. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Цивільний захист та охорона праці в галузі архітектури та будівництва. Ч. 1. Цивільний захист» для спеціальності 192 – Будівництво та цивільна інженерія. Вінниця, 2017. 37 с.
224. Березюк О. В., Лемешев М. С., Томчук М. А. Перспективи тестової комп'ютерної перевірки знань студентів із дисципліни "Безпека життєдіяльності" // Матер. 9-ої міжнар. наук.-метод. конф. "Безпека життя і діяльності людини – освіта, наука, практика". Львів: ЛНУ, 2010. С. 217-218.
225. Березюк, О. В., М. С. Лемешев. "Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи “Атестація робочих місць за умовами праці” з дисципліни “Охорона праці в галузі” для студентів усіх спеціальностей." (2010).
226. Типова навчальна програма нормативної дисципліни «Основи охорони праці» для вищих навчальних закладів. К.: МОНМСУ, 2011. 11 с.
227. Лемешев М.С., Березюк О.В. Основи охорони праці для фахівців менеджменту: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2009. 206 с.
228. Березюк О. В., Лемешев М. С., Заюков І. В., Королевська С. В. Безпека життєдіяльності : практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 99 с.
229. Березюк О. В., Лемешев М. С. Безпека життєдіяльності : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 204 с.
230. Березюк О. В., Лемешев М. С. Охорона праці в галузі радіотехніки : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2009. 159 с.
231. Лемешев М. С., Березюк О. В. Основи охорони праці для фахівців радіотехнічного профілю : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2007. 108 с.
232. Березюк О. В., Лемешев М. С., Віштак І. В. Комп'ютерна програма для тестової перевірки рівня знань студентів // Тезиси науково-технічної конференції студентів, магістрів та аспірантів «Інформатика, управління та штучний інтелект», 26-27 листопада 2014 р. Харків: НТУ «ХП», 2014. С. 7.
233. Березюк Л. Л., Березюк О. В. Перевірка знань студентів із дисципліни «Медична підготовка» засобами комп'ютерного тестування // Матер. междунар. науч.-практ. Интернет-конф. «Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития ‘2017», 10-17 октября 2017 г. Москва: SWorld, 2017. 5 с.

234. Березюк О. В. Використання віртуального лабораторного стенда для проведення лабораторної роботи «Дослідження ефективності освітлення у виробничих приміщеннях» // Педагогіка безпеки. 2017. № 1. С. 35-39.
235. Березюк О. В. Використання віртуальних лабораторних стендів для проведення лабораторних робіт з дисципліни «Основи охорони праці» // Матер. Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців», 09-10.04.2016. Вінниця: ВНТУ. С. 31-34.
236. Березюк О. В. Застосування комп'ютерних технологій під час вивчення студентами дисциплін циклу безпеки життєдіяльності // Педагогіка безпеки. 2016. № 1. С. 6-10.
237. Березюк Л. Л., Березюк О. В. Тестова комп'ютерна перевірка знань студентів із дисципліни «Медична підготовка» // Науково-методичні орієнтири професійного розвитку особистості: тези доп. уч. IV Всеукр. наук.-метод. конф., 20.04.2016. Вінниця, 2016. С. 96-98.
238. Березюк О. В. Застосування віртуального лабораторного стенду для проведення лабораторної роботи «Дослідження та оцінка метеорологічних умов на робочих місцях» // Матер. 2-ї Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців», 28-29.03.2017. Вінниця: ВНТУ, 2017. С. 68-71.
239. Березюк О. В. Перспективи застосування віртуального лабораторного стенда для проведення лабораторної роботи «Дослідження напруг дотику і кроку» // Матер. III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Інноваційні технології в процесі підготовки фахівців» 29-30 березня 2018 р. Вінниця: ВНТУ, 2018. С. 57-59.
240. Лемешев, М. С., О. В. Березюк. "Охорона праці. Підсумкова державна атестація спеціалістів, магістрів будівельних спеціальностей: навчальний посібник." Вінниця: ВНТУ (2017).
241. Березюк О. В. Міжпредметні зв'язки у процесі вивчення дисциплін циклу безпеки життєдіяльності майбутніми фахівцями радіотехнічного профілю // Педагогіка безпеки. 2017. № 2. С. 21-26.
242. Березюк О. В. Оптимізація міжпредметних зв'язків при формуванні компетенцій з безпеки у фахівців радіотехнічного профілю // Педагогіка безпеки. 2018. № 2. С. 95-101.
243. Березюк О. В. Проблеми при викладанні безпеки життєдіяльності в процесі підготовки фахівців радіотехнічного профілю // Педагогіка безпеки. 2019. № 2. С. 104-111.
244. Березюк О.В. Вплив кількісного складу навчальних груп на успішність студентів з дисципліни безпека життєдіяльності та основ охорони праці під час підготовки фахівців радіотехнічного профілю // Педагогіка безпеки. 2020. № 1. С. 52-58.

245. Березюк Л. Л., Березюк О. В. Визначення рівня міжпредметних зв'язків у процесі вивчення біології та географії майбутніми фахівцями у сфері кооперації // Тези доп. на IV Всеукр. наук.-метод. конф. «Моє бачення шляхів удосконалення вивчення навчальної дисципліни, яку я викладаю», 28 лютого 2018 р. Вінниця: Коледж економіки і права ВКІ, 2018. С. 34-37.
246. Хом'юк І. В. Система формування професійної мобільності майбутніх інженерів машинобудівної галузі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти". К., 2012. 38 с.
247. Bereziuk O., Lemeshev M., Cherepakha D. Features of studying the disciplines of the cycle of safety of life activity by future specialists-builders // Theoretical and scientific foundations of pedagogy and education: collective monograph. Boston: Primedia eLaunch, 2022. P. 169-175.
248. Лемешев, М. С., О. В. Березюк. "Методичні рекомендації щодо самостійної підготовки студентів будівельних спеціальностей під час вивчення курсу БЖД." (2021).
249. Методы исследований и организация экспериментов / под ред. проф. К. П. Власова. Х.: Гуманитарный центр, 2002. 256 с.
250. Березюк О. В. Впровадження практичного заняття «Дослідження забруднення навколишнього середовища твердими побутовими відходами та розрахунок параметрів машин та обладнання для мінімізації негативного впливу на нього» з дисципліни безпека життєдіяльності // Педагогіка безпеки. 2018. № 1. С. 29-36.
251. Джигирей В. С., Житецький В. Ц. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Видання 3-є, доповнене. Львів: Афіша, 2000. 256 с.
252. Кремень, В. Процес навчання – соціально зумовлений процес перманентних змін. ZN.UA. Випуск № 30., 18–23 серпня 2019.
253. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти: Закон України № 392-IX від 18.12.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> (дата звернення : 10.05.2022).
254. Dewey, J. Democracy and Education. In: Dewey J. The Middle Works, 1899–1924. Vol. 9: 1916. Carbondale: Southern Illinois University Press, 1980. pp. 1–370.
255. Rogers, C. R. Freedom to Learn for the 80's. Columbus Charles Merrill Publishing Company, 1983. 312 p.
256. Коммюнике Конференции министров Европейского пространства высшего образования, г. Бухарест, Румыния, 26–27 апреля 2012 года URL: <http://www.bsu.by/Cache/Page/172203.pdf> (дата звернення : 10.05.2022).

257. Report of the European Commission «Improving the quality of teaching and learning in Europe's higher education institutions». URL: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/reports/modernisation_en.pdf/ (дата звернення : 12.05.2022).
258. Масловський, О.С. Деякі питання студентоцентрованого навчання на кафедрі ортопедичної стоматології ХНМУ. Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ЛІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Харків : ХНМУ, 2020. Вип. 10. С. 129–130. URL: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/25687/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20L%D0%86%D0%86%D0%86_2020.pdf (дата звернення : 14.05.2022).
259. Сосницька, Н. Л., & Глікман, В. С. Студентоцентрований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства. Науковий вісник льотної академії. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 1. С. 377–381.
260. Tsui, L. Fostering Critical Thinking through Effective Pedagogy: Evidence from Four Institutional Case Studies, *The Journal of Higher Education*, vol. 73, no. 6, pp. 740–763.
261. McCombs, B., & Whistler, J. S. *The Learner-Centered Classroom and School: Strategies for Increasing Student Motivation and Achievement*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers, 1997.
262. Щербина, М.М., & Ростовська, В.І. Формування здатності до самостійного навчання: реалії вищої освіти. Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ЛІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Харків : ХНМУ, 2020. Вип. 10. С. 216–219. URL: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/25687/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20L%D0%86%D0%86%D0%86_2020.pdf (дата звернення : 14.05.2022).
263. Капустник, В.А., Лещина, І.В., Марковський, В.Д., & Завгородній, І.В. Студентоцентроване освітнє середовище. Сучасна структура та місце здобувача. Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ЛІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Харків : ХНМУ, 2020. Вип. 10. С. 3–5. URL: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/25687/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20L%D0%86%D0%86%D0%86_2020.pdf (дата звернення : 14.05.2022).

264. Денисенко, С. А., & Гойдіна, В. С. Студентоцентровані ідеї навчання відповідають вимогам і запитам сучасного суспільства. Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Харків : ХНМУ, 2020. Вип. 10. С. 49–51. URL: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/25687/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20L%D0%86%D0%86%D0%86_2020.pdf (дата звернення : 14.05.2022).
265. Donnelly, R. & Fitzmaurice, M. Designing Modules for Learning. In: S. Moore, G. O'Neill, and B. McMullin (Eds.). *Emerging Issues in the Practice of University Learning and Teaching*. Dublin: AISHE, 2005.
266. Ma, Z., & Gao, P. Promoting learner autonomy through developing process syllabus – syllabus negotiation: The basis of learner autonomy. *Journal of Language Teaching and Research*, 1(6), pp. 901–908, 2010.
267. Ongerі, J. Learner centered teaching potential for motivating students of economics: Findings of an action research study. *Review of Higher Education and Self-Learning*, 3(8), pp. 27–40, 2011.
268. Jones, L. *The Student-Centered Classroom*. Cambridge : Cambridge University Press, 2007.
269. Лебедь, Ю. Ф. Особливості організації індивідуальної траєкторії навчання в медичних закладах вищої освіти у ключі студентоцентрованого навчання. Студентоцентрований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ, Харків, 29 січня 2020 р. Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. Харків : ХНМУ, 2020. Вип. 10. С. 114–117. URL: http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/25687/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20L%D0%86%D0%86%D0%86_2020.pdf (дата звернення : 14.05.2022).
270. Дегтярєва, Галина Візуалізація як важливий засіб ефективної комунікації. *Social Communications: Theory and Practice. Scientific semiannual magazine*. Vol. 10, Kyiv, 2020, pp. 93–110.
271. Intergovernmental Conference on Environmental Education organised by UNESCO in cooperation with UNEP. URL : <http://unesdoc.unesco.org/images/0003/000327/032763eo.pdf> (дата звернення: 29.03.2021).
272. The Tbilisi Communiqué. URL : <http://www.aace.org.au/wp-content/uploads2/2009/07/Tbilisi-Communique.pdf> (дата звернення: 30.03.2021).
273. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 30.03.2021).

274. Концепція Нової української школи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення: 31.03.2021).
275. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 30.03.2021).
276. Яременко В., Сліпушко О. Новий тлумачний словник з української мови. Київ : Аконіт, 2001. С. 128.
277. Лазаренко Н.И. Формирование лекторского мастерства преподавателя в условиях вхождения в европейское образовательное пространство. Zbornik prispevkov z medzinarodnej Presovevedeckej konferencie konanej. Presov, 2018. С. 150-161.
278. Максименко С.Д. Психологія в соціологічній та педагогічній практиці: методологія, методи, програми, процедури. Київ : Наукова думка, 2006. С. 101.
279. Демченко О.П. Практикум з історії педагогіки : навчально-методичний посібник для викладачів історії педагогіки. Київ : Видавничий дім «Слово», 2012. С. 26.
280. Демченко Е., Кит Г., Голюк О., Родюк Н. Развитие субъектности будущих педагогов в контексте подготовки к работе с одаренными детьми // Society, Integration, Education. Proceedings of the International Scientific Conference, May 25th-26th, 2018. – Rezekne : Rezekne Academy of Technologies, 2018. P. 507-519.
281. Любчак Л. В. Роль інтерактивних технологій навчання у формуванні комунікативної компетентності майбутнього педагога. Умань : УДПУ ім. Павла Тичини, 2007. С. 42
282. Казанішена Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до екологічного виховання. Київ : Освіта, 2011. С.87.
283. Люленко С. Громадські природоохоронні організації та напрями їх екологічної діяльності. Молодь і ринок. 2017. № 3. С. 62-66.
284. Buzan T., The Mind Map Book. New York: Penguin Books USA, 1994. 320 p.
285. Кіндрат І. Використання інтелект-карт в плануванні та організації освітнього процесу. Нова педагогічна думка. 2012. №4. С.153-156.
286. Шикиринська О.В., Вишківська В.Б., Александрович Т.В. Ментальні карти у розвитку математичної компетентності майбутнього вчителя початкової школи. Молодий вчений. 2019. №5. С. 182-186.
287. Іваниця Галина. Технології Concept mapping та Mind mapping в контексті інформаційно-дидактичного середовища. Вінниця : КВНЗ «Вано», 2018. С. 60-64.
288. Грошовенко О. Формування екологічної позиції молодшого школяра в умовах шкільного навчання. Молодий вчений. 2019. №53. С. 283-288.

289. Connecting with nature. URL : <https://www.pinterest.com/pin/316307573813587914/> (дата звернення 31.03.2021)
290. Баскаков А. Я. Методология научного исследования : учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. К. : МАУП, 2002. 216 с. : ил. Библиогр. : с. 208-212.
291. Безрукова В. С. Директору об исследовательской деятельности школы / В. С. Безрукова. М. : Сентябрь, 2002. 160 с.
292. Брызгалова С. И. Введение в научно-педагогическое исследование / С. И. Брызгалова. Калининград, 2001. 151 с.
293. Вдовиченко Р. В. Функціонально-посадові вимоги до професійної управлінської діяльності керівника школи / Р. В. Вдовиченко // Рідна школа. 2005. № 2. С. 16-21.
294. Власов К. П. Методы исследований и организация экспериментов / К. П. Власов, П. К. Власов, А. А. Киселев ; под ред. К. П. Власова. Х. : Гуманитарный Центр, 2002. 256 с.
295. Внутришкольное управление : вопросы теории и практики / под ред. Т. И. Шамовой. М. : Педагогика, 1991. 192 с.
296. Глазунов А. Т. Школа менеджмента / А. Т. Глазунов, В. М. Шепель. М. : НОУ ИСОМ, 2005. 35 с.
297. Даниленко Л. І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи : монографія / Лідія Іванівна Даниленко. К. : Логос, 1998. 140 с.
298. Даниленко Л. І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи : монографія / Лідія Іванівна Даниленко. К. : Логос, 1998. 140 с.
299. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія / Галина Василівна Єльнікова ; Держ. академія керівних кадрів освіти. К., 1999. 303 с.
300. Занина Л. В. Основы педагогического мастерства / Л. В. Занина, Н. П. Меньшикова. – Ростов н/Д : Феникс, 2003. 288 с. (Серия «Учебники, учебные пособия»).
301. Зверева В. И. Организационно-педагогическая деятельность руководителя школы / В. И. Зверева. 2-е изд., перераб. и доп. М. : Новая школа, 1997. 320 с.
302. Калініна Л. М. Сутність феномена управління / Л. М. Калініна // Директор школи. 2000. № 2. С. 26-34.
303. Коломінський Н. Л. Психологія педагогічного менеджменту / Н. Л. Коломінський ; М-во освіти України, МАУП, УПКККО. К., 1996. 168 с.

304. Кузьмина Н. В. Методы исследования педагогической деятельности / Н. В. Кузьмина. Л. : Изд-во ЛГУ, 1970. 114 с.
305. Кузнецов И. Н. Научное исследование : методика проведения и оформление / И. Н. Кузнецов. М. : Дашков и К, 2004. 432 с.
306. Маслов В. И. Теория и методика организации непрерывного повышения квалификации руководителей школ : учеб пособие / Валентин Иванович Маслов ; М-во нар. образования УССР. К., 1990. 259 с.
307. Маслов В. І. Принципи менеджменту в установах освіти / В. І. Маслов, В. В. Шаркунова // Освіта і управління. 1997. Т. 1, чис. 1. С. 77-84.
308. Маслов В. І. Теоретичні основи педагогічного менеджменту / В. І. Маслов, В. П. Драгун, В. В. Шаркунова. К., 1996. 87 с.
309. Методы педагогических исследований / под. ред. А. И. Пискунова, Г. В. Воробьева. М. : Педагогика, 1979. 256 с. : ил.
310. Наукові основи управління школою / Харків. держ. пед. ін-т ; під ред. Г. В. Єльнікової. Х., 1991. 170 с.
311. Освітній менеджмент : навч. посіб. / за ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. К. : Шк. Світ. 2003. 400 с.
312. Основы инновационного менеджмента : теория и практика : учеб. пособие / под ред. П. А. Завлина [и др.]. М. : НПО : Экономика, 2000. 475 с.
313. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. К., 2003. 116 с.
314. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Є. І. Словенко. К. : Лібра, 2004. 344 с.
315. Савченко О. Цілі і цінності реформування сучасної школи / О. Савченко // Філософія освіти в сучасній Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. «Філософія сучасної освіти та стан її розвитку в Україні», 1996 р. / НАН України ; ред. В. П. Андрущенко. К., 1997. С. 47-54.
316. Салыхова Л. І. Формирование исследовательской компетентности руководителей школ в процессе повышения квалификации : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Салыхова Лидия Ивановна. Волгоград, 2005. 24 с.
317. Симонов В. П. Педагогический менеджмент : 50 НОУ-ХАУ в области управления образовательным процессом : учеб. пособие / В. П. Симонов. М., 1995. 226 с.
318. Социологический энциклопедический словарь / ред. В. Осипов . М. : ИНФРА М-НОРМА, 1998. 568 с.

319. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором / В. О. Сухомлинський. К. : Рад. шк., 1988. 284 с.
320. Тонконогая Е. П. Моделирование содержания образования руководящих педагогических кадров общеобразовательной школы в системе повышения квалификации : метод. рек. / Е. П. Тонконогая. - Псков, 1996. 110 с. (Серия «Управление образованием» ; вып. 4).
321. Фареник С. А. Логіка і методологія наукового дослідження : наук. посіб. / С. А. Фареник ; УАДУ. К., 2000. 340 с.
322. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. К. : Слово, 2004. 240 с.
323. Чечель И. Д. Управление исследовательской деятельностью педагога и учащегося в современной школе / И. Д. Чечель. М. : Сентябрь, 1998. 144 с.
324. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. 3-тє вид., стер. К. : Знання-Прес, 2003. 295 с.
325. Эксперимент в школе : организация и управление : рек. для руководителей школ и учителя / под ред. М. М. Поташника. М., 1992. 213 с.
326. Лежнева О.І. До питання екологічної освіти для сталого розвитку. Сучасні аспекти організаційно-методичного забезпечення екологічної складової підготовки фахівців: Матеріали III Всеукр. наук.-метод. конф. (Харків, 2018). Харків, 2018. С. 42-44.
327. Стратегія розвитку вищої освіти України на 2022-2032 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki>.
328. Хилько М.І. Екологічна безпека України: Навчальний посібник / М. І. Хилько. – К., 2017. – 267с.
329. Хилько М. І. Екологічна культура та дієві засоби її формування / М. І. Хилько // Гілея: науковий вісник. - 2017. - Вип. 126. - С. 262-266. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_126_66.
330. Юрченко Л.І. Екологічна культура в контексті екологічної безпеки / Л.І. Юрченко. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2008. – 296 с.
331. Барун М.В. Імплементация питань екологічної безпеки в наукові розробки здобувачів третього освітньо-наукового рівня // Збірка матеріалів 86-ї науково-технічної та науково-методичної конференції ХНАДУ. – 10-13 травня 2022.
332. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

333. Предметная область современной науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studopedia.org/7-120351.html>.
334. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260с.
335. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень. – К.: Знання, 2007. – 317 с.
336. Paris Agenda or 12 Recommendations for Media Education, 2007 [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу : <http://www.ifap.ru/pr/2007/070625b.htm> Paris Agenda or 12 Recommendations for Media Education, 2007 [Електронний ресурс]. – Спосіб доступу: <http://www.ifap.ru/pr/2007/070625b.htm>
337. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO. In Education for the Media and the Digital Age. Vienna: UNESCO, 1999.
338. Biletsky, V., Onkovych, H. & Yanyshyn, O. (2019) MEDIA EDUCATION TECHNOLOGIES IN DEVELOPING STUDENTS PROFESSIONAL COMPETENCE // Scientific Journal WEST-EAST. Vol 2/2 N1 (October, 2019). p. 110-114.
339. Ganna Onkovich. Media Didactics in Higher Education: Oriented Media Education // European Conference on Information Literacy, Istanbul (Turkey) October 22–25, 2013 : abstracts / Editors: Serap Kurbanoglu, Esther Grassian, Diane Mizrachi, Ralph Catts, Sumeyye Akca, Sonja Spiranec. – Ankara : Hacettepe University Department of Information Management, 2013. – P. 101.
340. Онкович А.В., Онкович А.Д. Media didactics as a way to comprehend professionally-oriented terminological systems // International Scientific-Pedagogical Organization of Philologists (ISPOP): Журнал “WEST-EAST” , March, 2020 / 1. – Том 3. – С. 38-46.
341. Ганна Онкович. Медіа- та інформаційна грамотність у сучасній вищій освіті України / Г. В. Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – № 1 (Дод. 1). – [Темат. вип.] : Наука і вища освіта. – Київ, 2014. – С. 85–87.
342. Онкович Г.В. Медіадидактика вищої школи у розвитку професійних компетентностей майбутніх фахівців // Український інформаційний простір, 2020. - 1(5). – С.179-196.
343. Онкович Г. В. Використання інтегрованого простору знань у навчальному процесі засобами медіаосвіти / Г. В. Онкович // Вища освіта України. – 2009. – № 2. – Додаток 1. – Тем. вип. «Наука і вища освіта в Україні: міра інтеграції». – С.166–172.

344. Онкович Г.В. Медіаосвітні технології і компетентнісний підхід / Онкович Г.В. - Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій колі України: матеріали методологічного семінару. – К.:Педагогічна думка, 2009. – С. 206 – 217.
345. Медіаосвіта в колі сучасних гуманітарних дисциплін / Г. В. Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – № 1 (Дод. 1) / Ін-т вищ. освіти НАПН України. – Київ ; Запоріжжя : [б. в.], 2011. – Темат. вип. : Наука і вища освіта: проблеми взаємодії та інтеграції. – С. 266–273: Медіаосвіта в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / Г. В. Онкович // Вища освіта України № 1 : теорет. та наук.-метод. часоп. / Ін-т вищ. освіти НАПН України. – Київ : [Ін-т вищ. освіти НАПН України], 2010. – Темат. вип. : Наука і вища освіта в Україні: технології взаємодії / за ред. В. І. Лугового, М. Ф. Степка. – С. 184–190.
346. Ганна Онкович. Професійно-орієнтована медіаосвіта у вищій школі / Г. В. Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. / Ін-т вищ. освіти НАПН України. – Київ, 2014. – № 2 (53). – С. 80–87
347. Онкович Г.В. Проблематика медіаосвіти на сторінках часопису «Вища освіта України» (до 20-річчя часопису «Вища освіта України») // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Українська освіта аксіологія європейського вибору». 21 жовтня, 2021 р. – С. 292-300.
348. Медиадидактика: масс-медиа в учебном процессе по русскому языку как иностранному: [монография] / Анна Онкович. – Saarbrücken: LAP Lambert Academic Publishing, 2012. – 332 с.
349. Ганна Онкович. Медиадидактика вищої школи: український досвід / Ганна Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. / Ін-т вищ освіти НАПН України. – Київ, 2013. – № 1. – С. 23–29.
350. Онкович Г.В. Розвиток медиадидактики вищої школи: український досвід // Обрії друкарства, 2020. - № 1(8). – С. 130-150.
351. Медіаосвіта. Загальний курс : експерим. програма баз. навч. курсу для студ. вищ. навч. закл. / Г. В. Онкович ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти, від. теорії та методології гуманіт. освіти.– Київ : Логос, 2010 –40 с.
352. Медиадидактика вищої школи: програми спецкурсів / Ганна Володимирівна Онкович, Катерина Євгенівна Балабанова, Інна Юріївна Гуріненко, Наталя Мар'янівна Духаніна, Артем Дмитрович Онкович, Інна Андріївна Сахневич, Ольга Каролівна Янишин ; за наук. ред. Г. В. Онкович ; НАПН України, Ін-т вищ. освіти. – Київ : Логос, 2013. – 195 с.
353. Медіакомпетентність фахівця : кол. монографія / Г. В. Онкович, Ю. М. Горун, В. О. Кравчук, Н. О. Литвин, І. В. Костюхіна, К. А. Нагорна ; за наук. ред. Г. В. Онкович ; НАПН України, –Київ : Логос 2013.–286 с.

354. Новітні освітні технології сучасної медіадидактики : монографія / Г. В. Онкович, В. В. Агаркова, М. М. Боголюбова, О. М. Ляліна, А. Д. Онкович, Л.В. Редько-Шпак, Н. М. Флегонтова; За наук. ред. д. п. н., проф. Г. В. Онкович. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. – 156 с.
355. Профіль «Медіаосвіта». https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=search_authors&hl=ru&mauthors=label:%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0
356. . Владленова И. В. Формирование NBIC — конвергентной парадигмы в современной науке//Практична філософія.— 2010.— № 4 (38) — С. 20-26.
357. Тенденції розвитку світської та теологічної медіаосвіти в Росії та за кордоном / А. В. Федоров, А. В. Онкович, А. А. Левицька / за ред. проф. А. В. Федорова. - Таганрог: Вид-во Таганрог. держ. пед. ін-та імені О. П. Чехова, 2013. - 308 с. (рос. мовою); Онкович Г. В. Светское и теологическое медиаобразование: [монография] / Федоров А. В., Онкович Г. В., Левицкая А. А. // Scholars' Press, 2018. – 320 с.
358. Пресодидактика у розширенні «культурної пам'яті» : [підрозд. 2.5 до кол. монографії] / П. П. Куляс, Л. З. Мороз, Г. В. Онкович // Гуманітарна педагогічна парадигма вищої освіти : [кол.] монографія / [Г. Онкович (керівник), В. Андрущенко, М. Бойченко й ін. ; В. Кремень (голова редкол.)] ; Акад. пед. наук України, Ін-т вищ. освіти, від. теорії і методології гуманіт. освіти. – Київ : Пед. думка, 2007. – Розд. II : Реформування філологічної освіти та проблеми її трансформації, підрозд. 2.5. – С. 135–147: Читаймо газету разом! Ч. 1 : Пресодидактика : навч. посіб. Для інозем. студентів підгот. від-нь / Г. В. Онкович ; Ін-т систем. дослідж. освіти. – Київ : ІСДО, 1993. – 59 с.
359. Білецький В.С., Онкович Г.В., Онкович А.Д. Вікідидактика – складник новітньої медіадидактики в соціальній мережі Фейсбук // Соціальні та економічні аспекти освіти у сучасному суспільстві. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_conf/30082021/7645 - Location - Warsaw, Poland. 20 серпня 2021. – С.3-7.
360. Білецький В. С., Онкович Г. В., Ткаченко М.В. Інженерна блогодидактика в навчальному процесі вищої школи (на прикладі підготовки фахівців нафтогазової сфери) PR и СМИ в Казахстане: сборник научных трудов. – Қазақстандағы PR және БАҚ: ғылыми еңбектер жинағы / сост. и гл. ред. Л.С. Ахметова. – Вып. 18. – Алматы: Қазақ университеті, 2020. – 426 с. ISBN 978-601-04-4546-8. -С. 155-171.
361. Онкович Г.В., Адамія З.К., Онкович А.Д., Боголюбова М.М., Ляліна О.О. Нове в медіаосвіті: вебінародидактика // Сучасні аспекти науки: II-ий том колективної монографії / за ред. Є.О. Романенка, І.В. Жукової. □ Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2020. - 223 с.- С.172-189.

362. Онкович А.В., Агаркова В.В., Боголюбова М.М. Библиотечная благодидактика // International Scientific-Pedagogical Organization of Philologists (ISPOP): Журнал "WEST-EAST", Vol 3 №2 (October, 2020). Tbilisi 2020. Publishing House "UNIVERSAL" – С.40-48.
363. Онкович Ганна. Наукова конференція як інтерактивна медіаосвітня технологія / Ганна Онкович // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. / Ін-т вищ. освіти НАПН України. – Київ, 2014. – № 4 (55). – С. 85–93.
364. Новітні освітні технології сучасної медіадидактики : монографія / Г. В. Онкович, В. В. Агаркова, М. М. Боголюбова, О. М. Ляліна, А. Д. Онкович, Л.В. Редько-Шпак, Н. М. Флегонтова; За наук. ред. д. п. н., проф. Г. В. Онкович. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. – 156 с.
365. Tunzelmann, N.; Malerba, F.; Nightingale, P.; Metcalfe, S. (25 April 2008). "Technological paradigms: past, present and future". *Industrial and Corporate Change*. 17 (3): 467–484. <https://academic.oup.com/icc/article-abstract/17/3/467/746008?redirectedFrom=fulltext&login=false>
366. Dosi, Giovanni (1 June 1982). "Technological paradigms and technological trajectories: A suggested interpretation of the determinants and directions of technical change". *Research Policy*. 11 (3): 147–162. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/0048733382900166?via%3Dihub>
367. Детальний виклад змісту й можливостей Шостого технологічного устрою URL: <http://scienceus.org/wtec/>
368. Вікіпедія:Проект:Гірнична справа. Список термінів у гірництві. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D1%96%D0%BA%D1%96%D0%BF%D0%B5%D0%B4%D1%96%D1%8F:%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%94>
369. Вікіпедія: Список термінів у газотранспортній промисловості. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96
370. Карамушка Л. М., Москальов М. В. Психологія підготовки майбутніх менеджерів до управління змінами в організації: монографія. К. Львів: Сполом, 2011. 216 с.
371. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності // Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2010. № 1. С. 52-58.
372. Ігнатович О. Теоретико-методологічні основи педагогічної інноватики. [Електронний ресурс]. Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%9E%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0/Downloads/Nivoo_2013_2_14.pdf

373. Чудакова В. Психологічна готовність до інноваційної діяльності як чинник формування конкурентоздатності особистості в умовах швидкозмінного середовища // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2014. Вип. 1. С. 167-178.
374. Варгата О. В., Кулешова О. В., Міхеєва Л. В. Проблема психологічної готовності фахівців соціономічного профілю до інноваційної професійної діяльності в контексті психолого-педагогічного осмислення. Психологічні засади розвитку, психодіагностики та корекції особистості в системі неперервної освіти : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (30-31 жовтня 2020 р.). Вінниця : КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти», 2020. С. 55-58.
375. Варгата О. В., Кулешова О. В., Міхеєва Л. В. Теоретичний аналіз психологічної готовності фахівців соціономічного профілю до інноваційної професійної діяльності. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2021. № 13. С. 4-9.
376. Фіцула М. М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://westudents.com.ua/knigi/349-pedagogka-ftsula-mm.html>
377. Коваль Т. І. Професійна підготовка з інформаційних технологій майбутніх менеджерів-економістів: монографія. К.: Ленвіт, 2007. 264 с.
378. Дичківська І. Готуємо педагогів до інноваційної діяльності // Заступник директора школи. 2015. №7. С. 4-12.
379. Кривоконь Н. І. Поняття наснаження в аспекті психології соціальної роботи // Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. К., 2011. Т. XIII, ч. 3. С. 190-198.
380. Про введення воєнного стану в Україні. Указ президента України. 14.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>
381. Півторак О., Савичук О. Як працює режим воєнного стану і як під час нього поводитись? Правда. 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2022/02/24/7325482/>
382. Про роботу закладів освіти в умовах воєнного стану. Освіта, 2022. URL: <https://osvita.ua/news/85835/>
383. ДСТУ ISO 9004:2018 Управління якістю. Якість організації. Настанови щодо досягнення сталого успіху (ISO 9004:2018, IDT)
URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=81206
384. Yudkevich M. Academic inbreeding and mobility in higher education. Global perspectives /M.Yudkevich, P.G. Altbach, L.E. Rumbley//, 2016. – М: С.178-193
URL: <http://surl.li/cfmis>

385. Три миссии университета. Материал из Википедии — свободной энциклопедии. URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Три_миссии_университета
386. EC presents Peer Review of Poland's higher education and science system, 15 sep 2017 URL: <https://era.gv.at/news-items/ec-presents-peer-review-of-polands-higher-education-and-science-system/>
387. Квіт С. Усе має змінитися: десять кроків з реформування вищої освіти після війни URL: <https://zn.ua/EDUCATION/vse-dolzno-izmenitsja-desjat-shahov-po-reformirovaniju-vyssheho-obrazovanija-posle-vojny.html>
388. Про затвердження Концепції управління якістю медичної допомоги у галузі охорони здоров'я в Україні на період до 2010 року / Наказ МОЗ України N 166 від 31.03.2008 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0166282-08#Text>
389. Ahrens A., Zašcerinska J., Ramar H., Andreeva N. Educators Opinion on Webinars in Higher Education <http://journals.ru.lv/index.php/SIE/article/view/1488/1681> (дата обращения: 10.01.2022).
390. Асмус Н.Г. Лингвистические особенности виртуального коммуникативного пространства: дис. ... канд. филол. наук. Челябинск, 2005. 266 с.
391. Астафурова Т. Н., Сухорукова О. Н. Телескопия: новый способ словообразования? // Вестник Волгоградского государственного университета. Серия 2. Языкознание. 2006. № 5. С. 182-185.
392. Generated by Foxit PDF Creator © Foxit Software; <http://www.foxitsoftware.com> For evaluation only) Жук И. 35 английских фраз для яркой презентации. <https://thepoint.rabota.ua/35-poleznyh-vyrazhenyuu-na-anhlyyskom-dlya-yarkoy-prezentatsyy/> (дата обращения 10.01.2022).
393. Open Innovation, Open Science, Open to the World – a Vision for Europe // European Commission. 2016. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/open-innovation-open-science-open-world-vision-europe> (дата обращения: 10.01.2022).
394. Степанов Ю.С. Альтернативный мир, Дискурс, Факт и принцип Причинности // Язык и наука конца XX века: сб. ст. / под ред. Ю.С. Степанова. М., 1995. С. 35-73.
395. Стернин И.А. Введение в речевое воздействие. Воронеж, 2001. 252 с.
396. Черноусова Ю. А. Бизнес-контракт как элемент институционального делового дискурса (на материале английского языка) // Вестник Череповецкого государственного университета. 2011. Т. 3. № 4 (35). С. 124-127.
397. Taylor J. What I've learned from teaching teenagers. <https://britishcouncil.adobecconnect>. (дата обращения: 10.01.2022).

398. The 10 Most Powerful Words in Advertising. Paul Suggett. The balance. <https://www.thebalance.com/most-powerful-words-in-advertising-38708> (дата обращения 10.01.2022).
399. Забровская А.А., Рублева Е.А. Навык проведения презентации и самопрезентации как необходимый элемент обучения иностранному языку в нелингвистическом вузе. Гуманитарный вестник, 2017, вып. 6. (<http://dx.doi.org/10.18698/2306-8477-2017-6-449>) (дата обращения: 10.01.2022).
400. Guidelines for terminology policies. UNESCO. UNESDOC Digital Library. Retrieved from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000140765>
401. The importance of a glossary. Acclaro. Retrieved from <https://www.acclaro.com/blog/importance-of-a-glossary/>
402. Navigli, R., & Velardi, P. (2008). From Glossaries to Ontologies: Extracting Semantic Structure from Textual Definitions. *Ontology Learning and Population*, 167, 71-87.
403. How to make a good glossary. The Word Factory. Retrieved from <https://thewordfactory.com/how-to-make-a-good-glossary/>
404. Yurko, N., Romanchuk, O., Protsenko, U., Kalymon, Y., & Vorobel, M. (2022). English speaking: the resources for dealing with a foreign accent. Theoretical and scientific foundations of pedagogy and education: collective monograph. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch. Pp. 209–216. DOI 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.1.6.1
405. Проценко, У. М., & Романчук, О. В. (2016). Формування іншомовної комунікативної компетенції студентів вищих навчальних закладів галузі фізичної культури та спорту. *Филологія, соціологія і культурологія. Наука вчора, сьогодні, завтра*. С. 53-56.
406. Романчук, О., Проценко, У., Матвіяс, О., Стифанишин, І., & Юрко, Н. (2021). *Англійська мова : навч. посіб. для студ. II курсу закладів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту*. Львів: Галицька Видавнича Спілка. ISBN 978-617-7809-93-6
407. Романчук, О., Проценко, У., Матвіяс, О., Стифанишин, І., & Юрко, Н. (2021). *Англійська мова : навч. посіб. для студ. III курсу закладів вищої освіти галузі фізичної культури і спорту*. Львів: Галицька Видавнича Спілка. ISBN 978-617-7809-94-3
408. Боровська, О., Базиляк, Н., Дмитрів, У., Коваль, О., Матвіяс, О., Стифанишин, І., & Юрко, Н. (2009). *Англійська мова : контрольні роботи для студ. спец. «фіз. виховання», «олімп. та проф. спорт» заоч. форми навчання : [навч. посіб. для студ. вищ.навч. закл.]*. Львів: Норма. ISBN 978-966-7775-15-5

409. Romanchuk, O., & Protsenko, U. (2020). Pedagogical colleges of Ukraine: the historical issues. *Матеріали конференцій МЦНД*, 34–35. <https://doi.org/10.36074/07.08.2020.v2.06>
410. Yurko, N., Protsenko, U., & Kuzmenko, O. (2022). English for healthcare: the popular electronic dictionaries. *Матеріали конференцій МЦНД*, 31–33. <https://doi.org/10.36074/mcnd-15.04.2022>
411. Помірко, Р. С., Коваль, Р. С., Романчук, О. В., & Тиравська, О. І. (2019). Французько-український та українсько-французький словник термінології фізичної та реабілітаційної медицини. Львів: Галицька видавнича спілка.
412. Yurko, N. A., Protsenko, U. M., & Kuzmenko, O. V. (2022). Medical English: the key digital learning tools. *Grail of Science*, (12-13), 471-475. DOI 10.36074/grail-of-science.29.04.2022.082
413. Кульчицький, І., Ліхнякевич, І., & Данчевська, Ю. (2013). Деякі аспекти створення та використання паралельних корпусів. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*, (20), 48-52.
414. Yurko, N., & Styfanyshyn, I. (2022). Hospitality English: the main features. *Інновації, гостинність, туризм: наука, освіта, практика : зб. тез доп. II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (с. 235-237). 19 травня, 2022 року, Львів, Україна: ЛДУФК імені Івана Боберського.*
415. Воробель, М. М. (2020). Шляхи та причини інтеграції англіцизмів у сучасну німецьку мову. *Молодий вчений*, 3.2(79.2), 6–10. <https://doi.org//10.32839/2304-5809/2020-79.2-2>
416. Актуальні питання фізкультурно-спортивної реабілітації учасників військових локальних конфліктів в Україні (2020) / О. В. Юденко, Н. М. Крушинська, Ю. М. Юденко *Science – the Future of The World. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. Portal Publishing. Prague, Czech Republic. Pp. 170-176. URL : <http://el-conf.com.ua/>.*
417. Биков В. Ю. *Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. К. : Атіка, 2009. 218 с.*
418. Василенко Н. В. *Социо-коммуникативная компетентность руководителя профильного учебного заведения : Современные технологии развития управленческой коммуникации руководителей профильных учебных заведений в системе последиplomного образования : монография / Н. В. Василенко. Palmarium : academic publishing, 2014. 212 с.*

419. Військовослужбовці із наслідками бойової травми та члени їх родин – споживачі фізкультурно-спортивних послуг в ролі клієнтів чи пацієнтів (2021) / О. В. Юденко, К. В. Вінніченко, Ю. М. Юденко. International scientific and practical conference «Physical culture and Sports in the European Educational space» : conference proceedings, Wloclawek, Republic of Poland : «Baltija Publishing». Pp. 61-66. : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-112-1-15>
420. Використання інноваційних корекційно-відновлювальних засобів у військовослужбовців з наслідками бойової травми, які спеціалізуються в марафонському бігу : сучасні підходи (2021) / О. В. Юденко, Н. М. Крушинська, А. А. Вовк. Science, theory and practice. Abstracts of XXX International Scientific and Practical Conference. London, England. June 15-18. Pp. 383-392. URL: <https://isg-konf.com>; DOI: 10.46299/ISG.2021.I.XXIX
421. Вишньова В. П., Раціна Т. В. Освіта дорослих як складова неперервної освіти. URL : http://confcontact.com/2013_04_11/9_Vyshnyova.htm
422. Впровадження інноваційних фітнес-технологій в програми фізкультурно-спортивної реабілітації військовослужбовців із наслідками бойової травми (2021) / О. В. Юденко, Н. М. Крушинська, О. В. Омельчук. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури: зб. наук. праць. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова. Вип. 3 К(131) 21. С. 445-451. DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3К(131).109.
423. Діагностична карта ступеня сформованості професійних компетенцій фахівців з фізичної культури і спорту до реалізації програм фізкультурно-спортивної реабілітації з учасниками бойових дій і членам їх родин (2021) / О. В. Юденко; О. В. Омельчук; С. В. Бойченко; В. В. Білошицький. Військова освіта. Київ : НУОУ імені Івана Черняхівського. 2021. С. 315-327. DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/315-327
424. Ефективність навчання в форматі Live Case Study: як це працює? [Lviv Business School of Ukrainian Catholic University]. : <https://lvbs.com.ua/news>
425. Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів-іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології. (2016) / М. О. Левків. Медична освіта : Досвід організації навчальної роботи. № 3. С. 71-74. DOI 10.11603/me.2414-5998.2016.3.6916.
426. Інноваційні засоби загальної фізичної підготовки військовослужбовців із наслідками бойової травми в системі фізкультурно-спортивної реабілітації (2021) / О. В. Юденко, Н. М. Крушинська, О. В. Непомнящий, А. С. Білоус. The XXVI International Science Conference «Topical issues of practice and science», May 18–21, London, Great Britain. Pp. 500-507. URL: <https://isg-konf.com>. ISBN - 978-1-63848-661-9; DOI 10.46299/ISG.2021.I.XXVI

427. Інноваційні засоби фізичної терапії та фізкультурно-спортивної реабілітації військових із дисфункціями в колінному суглобі внаслідок бойової травми (2020) / О. Курбасов, Н. Крушинська. Abstracts of IX International Scientific and Practical Conference Stockholm, Sweden. С. 166-173.
428. Інноваційне реабілітаційне обладнання в програмах відновлення функціонального стану опорно-рухового апарату військовослужбовців після тривалого використання засобів індивідуального бронезахисту: практичний аспект (2022) / О. В. Юденко, А. С. Білоус, М. О. Сербін, М. В. Дакал, Ю. М. Юденко. Multidisciplinary academic research, innovation and results. Proceedings of the XXII International Scientific and Practical Conference. Prague, Czech Republic. 07-10 червня. С. 537-546. DOI: 10.46299/ISG.2022.1.22
429. Інноваційні технології навчання в діяльності інженера-педагога: навч. посібник для інженера-педагога / [О. Е. Коваленко, Л. В. Штефан, С. А. Лисенко, та ін.]; за ред. О. Е. Коваленко, Л. В. Штефан. Х.: Вид-во ТОВ «Цифрова друкарня №1», 2013. Ч. 1 : Теоретичні основи. 195 с.
430. Козак Л. В. Кейс-метод у підготовці майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності. Освітологічний дискурс, 2015, № 3 (11). 153-162. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/33692866.pdf>
431. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання : Умови застосування. Дистанційний курс : навчальний посібник / В.М. Кухаренко, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко 3-є вид. Харків : Торсінг, 2002. 320 с.
432. Лещенко І. Т. Освіта дорослих як феномен неперервної освіти [Електр. ресурс]. URL : <http://gisap.eu/ru/node/1380>
433. Литвинова С. Хмарні технології. Соціальне середовище програмування TouchDevelop (2013) / С. Литвинова, О. Тебенко. Комп'ютер у школі та сім'ї. № 5 (109). С. 26–31.
434. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. Освіта дорослих: короткий термінологічний словник / Авт.-упор. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В. К.; Ніжин: Вид-ць П. П. Лисенко М.М., 2014. 108 с.
435. Медичні, біомеханічні та фізіотерапевтичні технології: тренди військового часу (2022) / О. В. Юденко, О. Б. Жила, Ю. М. Юденко, А. С. Білоус. Multidisciplinary academic notes. Theory, methodology and practice. Proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference. Tokyo, Japan. Pp. 710-720. DOI: 10.46299/ISG.2022.1.17
436. Методичні рекомендації – фізична реабілітація ветеранів. 46 с. (PDF 3.78 МБ) : <https://ingeniusua.org/fizychna-reabilitatsiya-veteraniv>
437. Методичні рекомендації щодо роботи з пацієнтами-ветеранами та учасниками бойових дій. 2021. 120 с. (PDF 3.72 МБ) : https://ingeniusua.org/sites/default/files/other_file/veteran-1_0.pdf

438. Нападівська Л. Новітні освітні технології у системі безперервного навчання дорослих [Електр. рес.]. URL: <http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/52-conferencia-20-09-2012/299-2012-09-21-06-30-18.html>.
439. Обґрунтування застосування засобів відновлення у учасників військових локальних конфліктів в програмах фізкультурно-спортивної реабілітації (2020) / В. І. Лукаш, В. А. Ігнатенков, О. В. Юденко, Н. М. Крушинська. [Матер. міжнар. заходів «Студентська наука в сфері фізичної культури і спорту: сучасні тренди», присвяч. 90-річчю НУФВСУ]. Київ. С. 111-118.
440. Олійник В. В. Дистанційне навчання в післядипломній педагогічній освіті : організаційно-педагогічний аспект : навч. пос. Київ : ЦППО, 2001. 148 с.
441. Професійна освіта: андрагогічний підхід: монографія / кол. авторів; за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2018. 452 с.
442. Роль інформаційно-комунікативних та SMART-технології в сучасній системі фізкультурно-спортивних послуг для військовослужбовців із наслідками бойової травми (2021) / О. В. Юденко, В. В. Свириденко, Ю. М. Юденко. International scientific and practical conference «Pedagogy, psychology and teaching methods: international experiencee» : conference proceedings, Riga, Latvia : «Baltija Publishing». Pp. 165-169. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-114-5-42>
443. Роль та місце інноваційних фітнес-технологій в системі фізкультурно-спортивної реабілітації учасників АТО / ООС із наслідками бойової травми (2021) / І. І. Прима, О. В. Юденко, В. В. Білошицький, В. В. Шевченко (2021). «Спорт та сучасне суспільство»: Матер. XIV Міжнар. студ. наук. конф. [Електр. збірка]. Київ: НУФВСУ. С. 253-261. : <https://uni-sport.edu.ua>
444. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. К.: ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.
445. Сорока Н. Освіта дорослих як суспільна відповідальність та інвестиції в майбутнє. Вища школа адвокатури НААУ. 23.07.2020. URL : <https://www.hsa.org.ua/blog/osvita-doroslyh-yak-suspilna-vidpovidalnist-ta-investytsiyi-v-majbutnye/>
446. Сучасні вимоги до освіти дорослих / Т. К. Андрющенко. URL : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/ped/2010_183_1/N183-1p012-016.pdf
447. Сучасні підходи до формування програм фізичної терапії військовослужбовців АТО з травмами нижніх кінцівок (2019) / Я. В. Кравченко, О. В. Юденко Науковий часопис. НПУ імені М.П. Драгоманова Серія 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / Фізична культура і спорт». зб. наук. праць Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип.3 (115 С)19. С. 35-39.

448. Технологія організації самостійної роботи в системі безперервного навчання педагогічних працівників. / Н. В. Василенко. Народна освіта: Електр. наук. фах. вид URL : : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=2880
449. Белов, В. А. Особенности формирования эстетических эмоций средствами хореографического искусства / В. А. Белов // Вестн. Челяб. гос. акад. культуры и искусств. 2015. 305 с.
450. Борг ван Дийк, Е. Хореография – созидание танца / Е. Борг ван Дийк // Вестн. Акад. рус. балета им. А. Я. Вагановой. – 2002. 146 с.
451. Маркевич Л. А. Зовнішні та внутрішні впливи на еволюцію художньої мови танцю. Культура України. Серія «Мистецтвознавство». Харків, 2019. 185 с.
452. Шариков Д. І. Естетична теорія сучасного танцю / Д. І. Шариков // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. - 2016. 239 с.
453. Цветкова Л. Ю. Методика викладання танцю: підручник для студ. вищ. навч. закладів. — Київський нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ: Альтерпрес, 2005. 324 с.
454. Чепалов, О. Когнітивні аспекти хореографічної лексики. Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2004. 115 с.
455. Levy F. The evolution of modern dance therapy. F.Levy.Journal of Physical Education, Recreation and Dance. Vol.59. 1988. May P.34 41.
456. Noack A. On a Jungian approach to dance movement therapy. A. Noack. Dance Movement Therapy: Theory and Practice. London & N.-Y., 1992. P.182 201.
457. Електронний ресурс. Рівень злочинності в Україні знизився приблизно на 25% - Нацполіція. URL : <https://i-ua.tv/news/36607-ihor-klymenko-11-tyzhniv-viiny-natsionalna-politsiia-ukrainy-prodovzhuie-pratsiuvaty-v-posylenomu-rezhymi> (дата звернення 10.06.2022 року).
458. Електронний ресурс. Статистична інформація про стан злочинності в Україні. URL : <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html> (дата звернення 12.06.2022 року).
459. Електронний ресурс. Генеральна прокуратура України. URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=114368&libid=100820 (дата звернення 10.06.2022 року).
460. Юридична енциклопедія : в 6 т. / ред. Ю.С. Шемшученко. Київ : Українська енциклопедія ім. М.П. Бажана, 2002. Т. 4. 720 с.
461. Богатирьова О.І. Теоретико-прикладні засади впровадження пробації в Україні : монографія. Київ : Дакор, 2013. 368 с.
462. Алексеев І.С. Інститут пробації в системі кримінальної юстиції України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Харків, 2018. 24 с.

463. Probation in Europe / ed by A. M. van Kalmthout, I. Durnescu. Nijmegen: Wolf Legal Publishers, 2008. 1300 p.
464. Leeson C. The Probation System. London : P.S. King&Son, 1914. 191 p.
465. Хуторская Н.Б. Институт пробации в США: уголовно-правовые, криминологические и организационно-управленческие аспекты: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 1992. 14 с.
466. Беца О.В. Впровадження альтернативних видів кримінальних покарань в Україні. Київ : МП Леся, 2003. 116 с.
467. Богатирьов І. Г. Пробація – як альтернатива позбавленню волі в Україні. Хмельницький : ХмЦНТЕІ, 2010. 76 с.
468. Ягунов Д.В. Що стоїть на заваді створення служби пробації в Україні (до питання про створення національної моделі пробації). Актуальні проблеми європейської інтеграції : збірник наукових праць з питань європейської інтеграції та права: випуск шостий. Одеса : Фенікс, 2011. С. 146-173.
469. Дрьомін В.М. Каральна політика держави та проблеми деінституціалізації тюремного середовища. Актуальні проблеми держави і права. Київ, 2009. Вип. 47. С. 131-139.
470. Яковець І. С. Нормативне підґрунтя для впровадження пробації в Україні. Актуальні проблеми європейської інтеграції : збірник статей з питань європейської інтеграції та права. Одеса : Фенікс, 2012. Вип. 8. С. 210-219.
471. Практика виконання альтернативних покарань. Інформаційний бюлетень. Київ : ДДУПВП, 2010. 143 с.
472. Пробація та служби пробації в країнах – кандидатах у члени ЄС. Київ : Аттіка, 2005. 448 с.
473. Электронный ресурс. Закон Республики Молдова «О пробации» от 14.02. 2008 г. № 8- XVI. URL : http://base.spinform.ru/show_doc.fwx?rgn=23551 (дата обращения 01.06.2022 года).
474. Электронный ресурс. О Государственной службе пробации : Закон Латвийской Республики от 30 дек. 2002 г. URL : <http://latvia.regnews.org/doc/cq/3g.htm>. (дата обращения 01.06.2022 года).
475. Денисова Т. А. Відновне правосуддя – крок до відновлення соціальної справедливості. Формування української моделі відновного правосуддя : матер. міжнар. конф. (м. Київ, 10-11 лютого 2005 року). Київ : Український Центр Порозуміння, 2005. Спецвипуск : Відновне правосуддя в Україні. С. 67-69.
476. Трубников В.М. Яким має бути відновне правосуддя у відношенні до неповнолітніх. Формування української моделі відновного правосуддя : матер. міжнар. конф. (м. Київ, 10-11 лютого 2005 року). Київ : Український Центр Порозуміння, 2005. Спецвипуск : Відновне правосуддя в Україні. С. 79-81.

477. Електронний ресурс. Кримінально-виконавчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення 12.05.2022 року).
478. Седхем Дж., Октіган М. Основи професійної діяльності персоналу органу пробації: навчальний посібник для персоналу органу пробації. Київ, 2017. 242 с.
479. Практика виконання альтернативних покарань. Інформаційний бюлетень. Київ : ДДУПВП, 2010. 143 с.
480. Пробація та служби пробації в країнах – кандидатах у члени ЄС / За ред. А. ван Кальмтоута, Д. Робертс, С. Віндінг. Київ : Аттіка, 2005. 448 с.
481. Аванесов Г.А. Криминология и социальная профилактика. Москва, 1980. С. 339 – 401.
482. Про затвердження Методичних рекомендацій оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення повнолітніми особами, які вчинили кримінальні правопорушення (обвинувачуються у вчиненні кримінальних правопорушень) : наказ Міністерства юстиції України від 26 червня 2018 р. № 2020. URL : http://www.probation.gov.ua/wpcontent/uploads/2018/09/НаказМЮ№2020_5від26.06.2018 (дата звернення: 06.04.2022).
483. Маршуба М. О. Служба пробації в Україні: проблеми впровадження в систему кримінальної юстиції. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2016. Вип. 19. С. 113-115.
484. D"yuyi D. Dosvid i osvita / D. D"yuyi ; [per. z anhl. Mariyi Vasylechko]. – L.: Kal"variya, 2003. – 84 s.
485. Malafiyik I.V. Dydaktyka. Navchal"nyj posibnyk / I.V. Malafiyik. – K.: Kondor, 2009. – 406 с.
486. Pavlenko V.V. Metody problemnoho navchannya / V.V. Pavlenko // Novi tehnolohiyi navchannya: nauk.-ped. zb. // Instytut innovacijnyx tehnolohij i zmistu osvity Ministerstva osvity i nauky, Akademiya mizhnarodnoho spivrobotnytva z kreatyvnoyi pedahohiky. – Kyuiv, 2014. – Vyp.81 (specvypusk). – 84 s. – S. 75-79.
487. Petruk V.A. Teoretyko-metodychni zasady formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix faxivciv texnichnyx special"nostej u procesi vyvchennya fundamental"nyx dyscyplin (monohrafiya) / V.A. Petruk – Vinnycya: "Universum-Vinnycya", 2006. – 292 s.
488. Gerald F. Smith. Problem-Based Learning: Can it Improve Managerial Thinking? - Journal of Management Education, 2005. – Vol. 29 issue: 2, pp: 357-378.
<https://doi.org/10.1177/1052562904269642>

489. Vlasenko K.V. Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix inzheneriv v umovax intehraciji matematyky j specdyscyplin zasobamy profesijno-orientovanyx evrystychnyx zadach / K.V. Vlasenko // Dydaktyka matematyky: problemy i doslidzhennya: mizhnar. zb. nauk. robit, 2007. – Vyp. 28. – S. 57 – 61.
490. Koshmanova T. «Kejs» - metod v pedahohichnij osviti SShA // Shlyax osvity.- 2000. - № 1.- S. 22-24.
491. Ian Thomas. Critical Thinking, Transformative Learning, Sustainable Education, and Problem-Based Learning in Universities // Journal of Transformative Education, 2010. – Vol.: 7 issue: 3, pp: 245-264. <https://doi.org/10.1177/1541344610385753>
492. Slovnyk bazovyx ponyat" z kursu «Pedahohika»: navch. posibn. dlya stud.vyshh. navch. zakl. / ukladach O.Ye. Antonova. – Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka, 2011. – 104 s.
493. Deyaki pryjomy stvorennya problemnyx situacij pry vykladanni vyshhoyi matematyky / V. M. Dryban, H. H. Penina // Dydaktyka matematyky: probl. i doslidzh. : zb. nauk. pr. - 2000. - Vyp. 14. - S. 124-136.
494. Myskovec" N.O. Perevahy vykorystannya problemnoho metodu u profesijnij pidhotovci mahistriv / «Young Scientist», 2017. - № 5.1. – S. 69-72.
495. Vlasenko K.V. Formuvannya umin" i navychok studentiv inzhenernyx vyshhyx navchal"nyx zakladiv u procesi evrystychnoyi diyal"nosti / K.V. Vlasenko // Ridna shkola. – 2005. – № 4. – S. 55 – 58.
496. Snisar O.A. Znachennya psyxoloho-pedahohichnyx yakostej vykladacha vyshhoyi shkoly dlya orhanizaciji efektyvnoho navchannya na zasadax problemnosti / O.A. Snisar // Visnyk Cherkas"koho universytetu. – 2009. – № 165. – S. 117-120.
497. R. Belecina, J. Ocampo. Effecting Change on Students' Critical Thinking in Problem Solving // Jr - Educare, – 2018, Vol. 10, No. 2. – pp.109-118.
498. Yakubovs"ka S. Zastosuvannya problemnoho metodu u pidhotovci majbutnix naukovo-pedahohichnyx pracivnykiv texnichnoho VNZ / S.S. Yakubovs"ka // Nova pedahohichna dumka. – 2013. – № 1. – S. 253-255.
499. Kobal" V. I. Dydaktychni umovy rozvytku piznaval"nyx interesiv uchniv / V. I. Kobal". // Teoretychni pytannya kul"tury, osvity ta vixovannya: Zb. nauk. prac". – K. : KNLU, 2003. – № 24 – S. 20 – 24.
500. Hrycyuk O. S. Vykorystannya suchasnyx pedahohichnyx texnologij u matematychnij pidhotovci majbutnix inzheneriv / O. S. Hrycyuk // Inzhenerni ta osvitni texnologiyi v elektrotexnichnyx i komp'yuternyx systemax. – 2013. – № 4. – S. 31–39.
501. Osadchenko I.I. Katehorial"na roz'yednanist" ponyat" «Texnologiya navchannya» ta «Metodyka navchannya» / I.I. Osadchenko // Nauka i osvita. – 2010. – № 8. – S. 102-108.

502. Конверський, А. Є. (Ред.) (2010). Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: Центр учбової літератури.
503. Гончаренко, С. У., Зязюн, І. А., Ничкало та ін. (за ред. Ничкало, Н. Г.) (2000). Професійна освіта : словник : навч. посіб. Київ: Вища школа, 184
504. Курлянд, З. Н. (2001). Педагогічний процес як система / Педагогіка. Навч. посібник. Одеса: ПДПУ.
505. Московчук, Н. М. (2019). Українськомовна підготовки майбутніх іноземних фахівців технічних спеціальностей. (Дис. канд. пед. наук: 13.00.02). Одеса.
506. Пальчикова, О. (2016). Реалізація крос-культурного підходу до навчання української мови іноземних студентів. (Дис. канд. пед. наук: 13.00.02). Кривий ріг
507. Костюк, С. (2018). Розвиток компетентностей міжкультурної комунікації студентів-іноземців на основному етапі навчання української мови (дис. канд. пед. наук : 13.00.02). Кривий Ріг. 292.
508. Авраменко, Н. (2019). Підготовка майбутніх лікарів-іноземців до оволодіння професійною термінологією у медичних закладах вищої освіти. (Дис. канд. пед. наук : 13.00.04). Хмельницький.
509. Рагіна, Ж. М. (2017). Підготовка майбутніх іноземних спеціалістів-медиків до професійного спілкування. (Дис. канд. пед. Наук : 13.00.04). Запоріжжя.
510. Wallace, M. J. (1991). Training Foreign Language Teachers. A Reflective Approach. Cambridge University Press.
511. Hurajova, A. (2019). Contribution of CLIL methodology to the development of bilingualism and bilingual language competence of Slovak secondary-school students. *European journal of Educational Research*, 8 (4), 905-919.
512. V. Bagarić, J. Mihaljević Djigunović (2007). Defining Communicative Competence. *Metodika*. Vol. 8, br.1, 2007, p. 94-103.
513. Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1, 1-47.
514. Бех, І. Д. (2003). Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. Виховання особистості: навч.-методич. посіб. Київ : Либідь, Ч. 2. 344.
515. Левенок, І. (2016). Педагогічні підходи до українськомовного навчання іноземних студентів-медиків (на прикладі медичного інституту Сумського державного університету). *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (62), 158-167.
516. Шиянюк, Л. В. (2018). Текстоцентричний підхід до формування україномовної комунікативної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів I – II рівнів акредитації. (Дис. канд. пед. наук: 13.00.02). Херсон.

517. Державна національна програма “Освіта” (“Україна XXI століття”). (1994). Київ : Видавництво “Райдуга”.
518. Semenikhina, E. (2014). Development of Dynamic Visual Skills SKM MAPLE among future teachers. *European Journal of Contemporary Education*, 10 (4), 265-272.
519. Академічний тлумачний словник. Відновлено з: <http://sum.in.ua/s/mova>
520. Василенко, Н. В. (2010). Роль принципу урахування рідної мови іноземних студентів у процесі навчання української орфоєпії. *Науковий вісник МДУ імені В.О. Сухомлинського, 1.31 Педагогічні науки*, 67-73.
521. Volodko V. M. Individualization and differentiation of learning. *Problems of modern pedagogical education: Coll. Of articles*. P.1. K., 2000. – P. 21–23.
522. Godovanuk T.L. Individual education in high school: Monograph. K.: Drahomanov National Pedagogical University, 2010. 160 p.
523. Dorohan-Pysarenko L., Bezkrivnyi O., Leha O., Pestsova-Svitalka O. University education: manual. Poltava: PDAA, 2020. 142 p.
524. Encyclopedia of Education / Acad. ped. Sciences of Ukraine; Goal. ed. V.G. Kremin. Kyiv. Jurinkom Inter, 2008. 1040 p.
525. Yermeeva V.M. Individualization as a promising way to create technological systems of professional and pedagogical training of future teachers. *Professional pedagogical education: system research: monograph / ed. OA Dubasenyuk*. Zhytomyr: Publishing house of ZhsU named after I. Franko, 2015. P. 210-230.
526. Mashbits E.I., Andrievskaya V.V., Komissarova E. Yu. Dialogue in the educational system / under common. ed. AA Stognia et al. K.: Higher School, 1989. 183 p.
527. Moiseyuk N.E. Pedagogy: textbook. way. Kyiv. Summit Book, 2007. 656 p.
528. Palamarchuk O. Teaching at the university on the basis of leadership: manual. Kyiv: DP «NVTs «Priorytety», 2016, 40 p.
529. Sikorsky P.I. Theoretical and methodological foundations of differentiated learning. Lviv: Kamenyar. 1988. 196 p.
530. Shreyder V.V. Individualization of higher education as a factor of formation of the person of citizen in democratic society http://www.prof.msu.ru/publ/omsk1/4_15.htm.
531. Andrushenko V. University education of Ukraine: European choice // *Education*. - 2001. - №47-48. - P. 4-5.
532. Andrushchenko V. Economics of education of market-oriented society // *Higher education of Ukraine*. - 2002. - №2. - P. 10-15.

533. Bobrov V. Higher economic education at the present stage of development of society / V. Bobrov, L. Kanishchenko // Higher education of Ukraine. - 2002.- №2. - P. 16-24.
534. Boliubash Ya.Ya. Organization of the educational process in higher education institutions: Textbook. - К .: Compass, 1997. - 63 p.
535. Hnutel Ya.B. Educational work in modern conditions: theory and methods. - Ternopil, 1998. - 109 p.
536. Hurevych R.S. Modern information technologies in education // Education of Ukraine. - 2000. - № 24. - P. 3-6.
537. Damidavčius M. Labor adaptation and attitude to work. - In the book: Attitude to work and social planning. - Kaunas, 1977. - P. 13-22.
538. Davydov V.P. Theoretical and methodological foundations of modeling the process of professional training // Innovation in education. - 2002. - №2. - P. 62-84.
539. Зимняя, И. (2004). Ключевые компетентности как основа компетентностного подхода в образовании. Москва: Просвещение.
540. Мартинова, Р. (2004). Цілісна загальнодидактична модель змісту навчання іноземних мов. Київ: Вища школа.
541. Полонська, Т. (2017). Сутність компетентнісно-орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі. Педагогічна освіта : теорія і практика : 22 (2), 294–300.
542. Редько, В. (2017). Готовність учнів початкової школи до компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов: авторська інтерпретація результатів анкетування вчителів. Проблеми сучасного підручника, 19, 284–299.
543. Редько, В., Береславська, В.(2017). Іспанська мова (9й рік навчання) Español (9o año de enseñanza). Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. Київ: Генеза.
544. Редько, В. (2018). Засоби формування іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи: результати емпіричних досліджень. Проблеми сучасного підручника, 20, 360– 372.
545. Key Competencies for Successful Life and Well – Functioning Society; Edited by Dominique S. Rychen and Laura H. Salganik. – Gottingen : Hogrefe and Huber Publishers, 2003.
546. Aski, J. (2005) Alternatives to mechanical drills for the early stages of language practice in foreign language textbooks. Foreign Language Annals, 38, 333-343.
547. Brown, H. Douglas (2006). Principles of language learning and teaching (5th Edition), USA: Person ESL.

548. Ellis, R. (2010). Second language acquisition research and language- teaching materials. In N. Harwood (Ed.), *English language teaching materials: Theory and practice* (pp. 33-57). New York: Cambridge University Press.
549. Koutselini, M. (2012). Textbook as mechanisms for teachers' sociopolitical and pedagogical alienation. In Hickman, Heather Hickman and Brad J. Porfilio (Eds.), *The new politics of the textbook: Critical analysis in the core content areas* (pp. 3-16). Rotterdam: Sense Publishers.
550. Lyons, P. (2003). A practical experience of institutional textbook writing: Product/process implications for materials development. In B. Tomlinson (Ed.), *Developing materials for language teaching* (pp. 490-504). London: Continuum.
551. Richards, J. (2005). *Communicative language teaching today*. Cambridge: Cambridge University Press.
552. Savignon, S. (2001). "Communicative language teaching for the twenty first century." In M. Murcia (Ed.), *Teaching English as a Second/Foreign Language* (pp. 12-28). Boston, MA: Heinle & Heinle.
553. Weninger, C., & Kiss, T. (2013). Culture in English as a foreign language (EFL) textbooks: A semiotic approach. *Teachers of English to Speakers of Other Languages Quarterly*, 47(4), 1-23.
554. Yuen, K. M. (2011). The representation of foreign cultures in English textbooks *ELT Journal*, 65(4), 458-466.
555. Технології дистанційного навчання: методологія створення та супроводу навчальних курсів навч. посіб. / А. І. Прокопенко [та ін.]; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Ін-т інформатизації освіти, Каф. інформ. технологій, Наук.-навч. лаб. розробки програм. забезпечення. – Харків: Мітра, 2019. – 80 с.
556. Кухаренко В. М. Тьютор дистанційного та змішаного навчання: посібник / В. М. Кухаренко. – Київ : Міленіум, 2019. – 307 с.
557. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: методичний посібник / Ю. В. Триус, І. В. Герасименко, В. М. Франчук ; за ред. Ю. В. Триуса. – Черкаси, 2020. – 220 с.
558. Современные платформы для дистанционного обучения: широкий выбор, безграничные возможности. URL: <http://hrdocs.ru/poleznaya-informacziya/sovremennyye-platformy-i-dlya-distanczionnogo-obucheniya-shirokij-vyibor,-bezgranichnyie-vozmozhnosti> (дата звернення: 29.04.2020).
559. Гетта В. Г. Дистанційне навчання: дидактика, методика, організація : монографія– Чернігів, 2017. – 286 с.

560. Бакіров В. Пандемія може назавжди змінити вищу освіту [Електронний ресурс] / В. Бакіров, М. Огарков // Дзеркало тижня. – 2021. – 16 січ. – URL: <https://zn.ua/ukr/EDUCATION/pandemija-mozhe-nazavzhdi-zminiti-vishchu-osvitu.html>.
561. Воденнікова О.С., Воденнікова Л.В., Гайдук Л.П. Застосування дистанційного навчання в закладах вищої освіти. Бъдещите изследвания -2020: материали за XVI междун. науч. практ. конф. Volume 7 Педагогически науки (София, 15-22 февруари, 2020 г.). София: Бял ГРАД-БГ. 2020. С. 9-12
562. Внукова Н. В. Науково методологічні основи безпеки комплексу автомобіль-дорога-середовище. Автореф. дис. д. т. н. 21.06.011/Внукова Н. В. ХНАДУ.- 2015. – 36 с.
563. Внукова Н. В., Волков В. П., Грицук І. В., Позднякова О. Ї., Волкова Т. В. Екобезпека та ресурсозбереження при утилізації автомобілів» Підручник.- Херсон: Видавництво ОЛДІ_ПЛЮС, 2021р, 229с.
564. International Material Data System (IMDS) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.mdssystem.com.
565. Global Automotive Declarable Substance List (GADSL) - 2012 GADSL Version 1.0, p.44 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.gadsl.org
566. Гриценко, А. В. Внукова Н. В., Позднякова Е. И. Совместное сжигание продуктов пиролиза шин и древесных пеллет / А. В. Гриценко, Н. В. Внукова, Е. И. Позднякова // Энергетика. Изв. высш. учеб. заведений и энергетических объединений СНГ. 2021. Т. 64, № 4. С. 363–376. <https://doi.org/10.21122/1029-7448-2021-64-4-363-376>
567. Внукова Н.В., Позднякова О.І. «Ресурсозберігаючі та природоохоронні технології на транспорті» Свідоцтво про авторське право на службовий твір науково-практичного характеру № 58460 від 05.02.2015 р.
568. V.Volkov, N.Vnukova, I.Taran, O.Pozdnyakova, T.Volkova. Influence of diesel vehicles on the biosphere. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. 2021, (5) P. 094 - 099
569. Khomenko I., Remennik O., Gaidukova S. (2016) Vidy sovremennyh seminarskih zanjatij v medizinskom poslediplomnom obrazovanii [The types of modern seminars in medical post-graduate education] Hematologija. Transfusiologija. Vostochnaja Evropa, vol. 2, no. 1, p. 76 – 81 (in Russian).
570. Vydyborets S., Gaidukova S. (2015) Sovremennaja lekcija v medizinskom poslediplomnom obrazovanii [Modern lecture in medical postgraduate education]. Hematologija. Transfusiologija. Vostochnaja Evropa, no. 3 (03), p. 85 – 90 (in Russian).

571. Gaidukova S., Kucher E., Khomenko I., Remennik O., Gartovskaja I. (2016) Rol' bazovykh otdelenij v obespechenii nepreryvnogo professional'nogo razvitija vrachej vo vremja povyshenija kvalifikazii [The role of base offices in providing continuous professional development of doctors during training]. *Hematologija. Transfusiologija. Vostochnaja Evropa*, vol. 2, no. 3, pp. 324-329. (in Russian)
572. Stenly J., Volok A., Gaidukova S., Verbitsky P., Vydyborets S., Kostina M., Maryniuk O., Matiuk O., Muliarchuk O., Petrenko O., Sergienko O., Teretsuk T., Tkachenko M., Chyrkova K., Chugriev A., Shnaider O., Janovska V. (2017) Menedzhment jakosti v sluzhbi krovi [Quality management in blood services]. Kyiv – Washington, 308 p. (in Ukrainian).
573. Botos L., Ou D. A., Gadlem D., Shallert T., Stenli D., Podolchak N., Volok O., Zanevs'ka L., Gaidukova S., Vydyborets S., Sergienko O. (2014) Donorstvo: zalutshennja donoriv krovi ta ii komponentiv [Donation: attraction of donors of blood and its components]. Kyiv – Washington, 200 p. (in Ukrainian).
574. Vydyborets S. V., Moroz G. I., Gaidukova S. M., Sergienko O. V. (2009) Pharmacoeconomics of treatment of an hemophilia A. *Ukrains'kij zhurnal gematologii ta transfusiologii*. no. 6(9), pp. 26 – 33. (in Ukrainian).
575. Averijanov E., Semenjak V., Rybakov A. (2015) Issljedovanije effektivnosti preparata BioKlot A u pazientov s gemofiliej A s gemartrozami krupnyh sustavov [The study of the effectiveness of blood clotting factor VIII, BioClot A in patient with hemophilia A complicated with hemarthrosis in major joints]. *Hematologija. Transfusiologija. Vostochnaja Evropa*, no. 3(03), pp. 105 – 111. (in Russian).
576. Semeniaka V. I., Averianov E. V., Anoshina M. Yu., Yuchenko P. V. (2015) Doslidgennja farmakokinytyky preparativ factora VIII donors'kogo pohodgennja u hvoryh na gemofiliju [Study of pharmacokinetics of factor VIII preparations of donor origin in patients with hemophilia a with arthritis of the knee]. *Gematologija i perelivannja krovi*, no. 38, pp. 282 – 287. (in Ukrainian).
577. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
578. Романенко К.С. Теоретичні аспекти підготовки майбутнього вчителя початкової школи до проведення дидактичних ігор / К.С.Романенко // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді «Родзинка – 2008». – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – С. 92-93.
579. Смаглій О. Застосування ігрових ситуацій на уроках математики / О.Смаглій // Початкова школа. – 2003. – № 7. – С.20 – 21.
580. Кукушин В. Ігрові технології на уроках / В.Кукушин // Відкритий урок. – 2006. – № 6.– С.3 – 10.
581. Алейникова М.И. Видеофильмы как средство обучения иностранному языку. *Перспективы науки и образования*. 2015. №6(18). С. 87 – 90.

582. Зимняя И.А. Педагогическая психология. Учебник для вузов. Москва, 2000. – 384 с.
583. Леонтьев А.Н. Потребности, мотивы и эмоции. Москва, 1971. 40с.
584. Маркова А.К., Орлов А.Б., Фридман Л.М. Мотивация учения и ее воспитание у школьников. Москва : Педагогика, 2003. С. 45-49.
585. Рогова Г.В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: теоретики-практическое методическое пособие. Москва; 1991, 287с.
586. Стеценко Н.М., Стеценко Д.В. Використання сучасних американських серіалів у навчанні студентів іноземної мови. Педагогічний альманах. 2020. №.45. С.153-159.
587. Токарева ТС. Шляхи підвищення мотивації учнів до вивчення німецької мови. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Вип.180. С. 120 – 125.
588. Турбина Е. П. Развитие мотивации изучения иностранного языка у студентов неязыковых специальностей. Вестник ШПГУ. 2014. № 1. С. 21–27.
589. Фомберг О.А., Печеникова Л.Н., Луговскова И.А. Мотивация студентов при изучении РКИ: проблемная ситуация и способы ее решения. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/92894/16-Fomberg.pdf?sequence=1>
590. Dreke Michael, Lind Wolfgang Wechselspiel. Interaktive Arbeitsblätter für die Partnerarbeit im Deutschunterricht. Langenscheidt, 2000.
591. Кодекс цивільного захисту України Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 34-35, ст.458. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#n1321>
592. Козяр М.М., Литвин А.В. Особливості підготовки фахівців цивільного захисту до діяльності в надзвичайних ситуаціях. Вісник ЛДУ БЖД. Львів, 2017. Вип. 15. С. 199–208. URL: <https://media.neliti.com/media/publications/313889-the-specifics-of-civil-protection-profes-45eb6d61.pdf>
593. Кришталь А.О. Специфіка професійної підготовки майбутніх фахівців з пожежної безпеки. Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. Серія : Педагогіка та психологія. Чернівці : Чернівецький нац. у-т, 2013. Вип. 674. С. 45–53.
594. Ненько Ю.П. Теоретико-методологічні засади професійно орієнтованої комунікативної підготовки майбутніх офіцерів служби цивільного захисту : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2018. 512 с.
595. Дисциплінарний статут служби цивільного захисту Законом України від 5 березня 2009 року № 1068-VI Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2009, № 29, ст.398. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-17#Text>

596. Стандарт вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 263 «Цивільна безпека».[Чинний від 2018-10-29]. Київ, 2018. 20 с.
597. Діденко Ж. Формування м'яких навичок («soft skills») на заняттях англійської мови у майбутніх менеджерів в умовах дистанційного навчання. Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 35. С. 266–271. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_2/43.pdf
598. Мозгова Г.В., Євтушенко В.А. Формування soft skills фахівця в галузі маркетингу на основі компетентнісного підходу. Економіка та суспільство. 2020. Вип. 22. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/50.-Mozgova-G.V.pdf>
599. Казачінер О.С. «Hard skills» та «soft skills» інклюзивно компетентного вчителя іноземної мови. Теорія і методика професійної освіти. Інноваційна педагогіка. 2019. Вип. 10. Т.1. С. 153–156.
600. The Future of Jobs Report – 2020. World Economic Forum. 2020. 163 p. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf
601. Зінукова Н. Гнучкі навички як вимога часу та їх розвиток у майбутніх перекладачів. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2021. Вип. 193. С. 399–412. URL: <https://56-Article%20Text-107-1-10-20210409.pdf>
602. Нестуля С.І. Дидактичні основи формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів з менеджменту: монографія. Полтава : ПУЕТ, 2019. 799 с.
603. Карп'юк М. Комунікативна компетентність кваліфікованих фахівців. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/7987.pdf>
604. Конаржевська В.І., Сіренко А.Є. Критичне мислення як складова формування комунікативних якостей військового лідера. Педагогіка та психологія. Харків, 2017. Вип. 58. 90–99.
605. Рожило М.А., Наход А.В., Самчук А.С. Критичне мислення як інструмент медіаграмотності з протидії фейкам і маніпуляціям. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20023/1/kryt_mysl.pdf
606. Хитра О.В., Атаманюк Р.І. Компетентнісно-рольовий підхід до формування робочих команд. URL: http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5168/1/Khytra_Atamanyuk.PDF
607. Морзе Н.В., Варченко-Троценко Л.О. Формування навичок ефективної співпраці студентів під час використання вікі-порталу. Інформаційні технології і засоби навчання. Київ, 2014. Том 40, №2. С. 92–106.
608. Павелків Р.В. Рефлексія як механізм особистісно-професійного становлення майбутніх вчителів. Психологія: реальність і перспективи. Рівне : РДГУ, 2019. Вип. 12. С. 5–12.